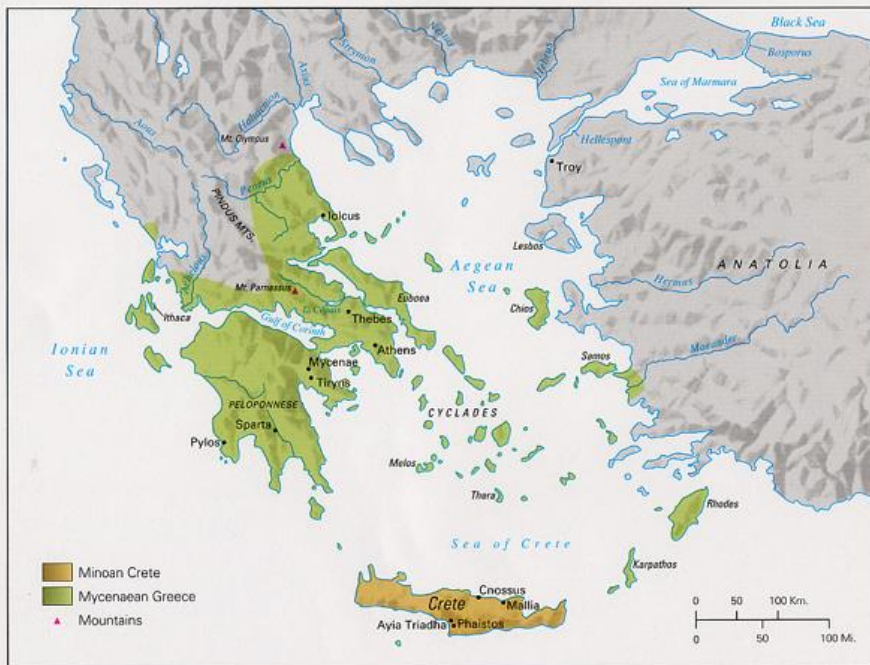
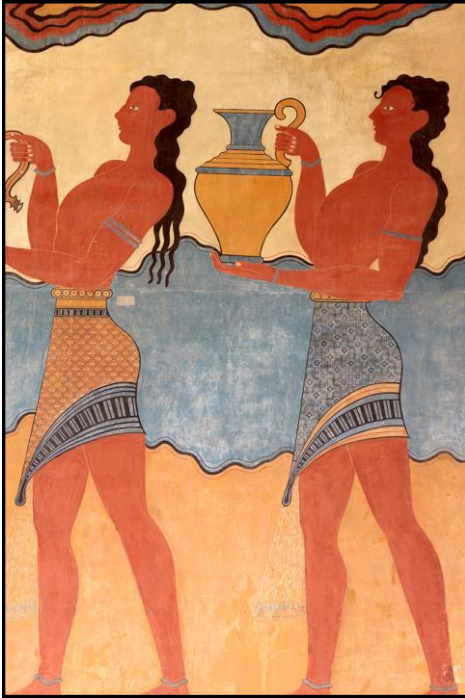

EGEJSKE ARHITEKTURE

dr Miroslav Malinović, docent
mmalinovic@aggfbl.org

Extent of & Timeline of Three Bronze Age Civilizations

EGEJSKE CIVILIZACIJE NE OBUHVATAJU SAMO EVROPSKO TLO, VEĆ I MALU AZIJU

OSTRVA I OBALE EGEJSKOG MORA, MALOAZIJSKE POKRAJINE FRIGIJU, LIDIJU, KARIJU I LIKIJU, KAO I OSTRVO KRIT, PELOPONEZ I SICILIJU (MAGNA GRECIA)

UVOD U ANTIČKU GRČKU UMJETNOST

ZA RAZLIKU OD BLISKOISTOČNIH CIVILIZACIJA, RELIGIJA NIJE UPRAVLJALA ŽIVOTOM - ODRAZILO SE NA ARHITEKTURU

EGEJSKE CIVILIZACIJE PRIPADAJU BRONZANOM DOBU: STARI PERIOD (2500-1900), SREDNJI (1900-1600) I NOVI (1600-1100. GRČKA I KRIT, 1200-600 GPNE MALA AZIJA)

RAZVOJ DRUŠTVA OD RODOVSKIH ZAJEDNICA DO ROBOVLASNIČKOG PORETKA

SLIČNO DRŽAVNO UREĐENJE KAO U EGIPTU, ALI NIJE NIKAD DOSEGNUTA MOĆ EGIPTA

KRIT

KRIT

RASKRSNICA PUTEVA PREMA AZIJI, AFRICI I EVROPI

IZLOŽEN ORIJENTALNIM UTICAJIMA

PRVO NASELJAVAJU KRIĆANI, KASNIJE AHAJCI

UMJETNOST: KRITSKA KRALJEVSKA PALATA , PO KRAJU MINOSU - "MINOSKA"
EPOHA, DO 1400. GPNE.

NAKON TOGA POKORENI OD STRANE AHAJACA SA PELOPONEZA, KOJI SU UTEMELJILI
MIKENSKU KULTURU I PRENIJELI JE NA KRIT KASNIJE (1400-1200. GPNE)

KRIT

RASKRSNICA PUTEVA PREMA AZIJI, AFRICI I EVROPI

IZLOŽEN ORIJENTALNIM UTICAJIMA

PRVO NASELJAVAJU KRIČANI, KASNIJE AHAJCI

UMJETNOST: KRITSKA KRALJEVSKA PALATA , PO KRAJU MINOSU - “MINOSKA” EPOHA, DO 1400. GPNE.

NAKON TOGA POKORENI OD STRANE AHAJACA SA PELOPONEZA, KOJI SU UTEMELJILI MIKENSKU KULTURU I PRENIJELI JE NA KRIT KASNIJE (1400-1200. GPNE)

KRIT

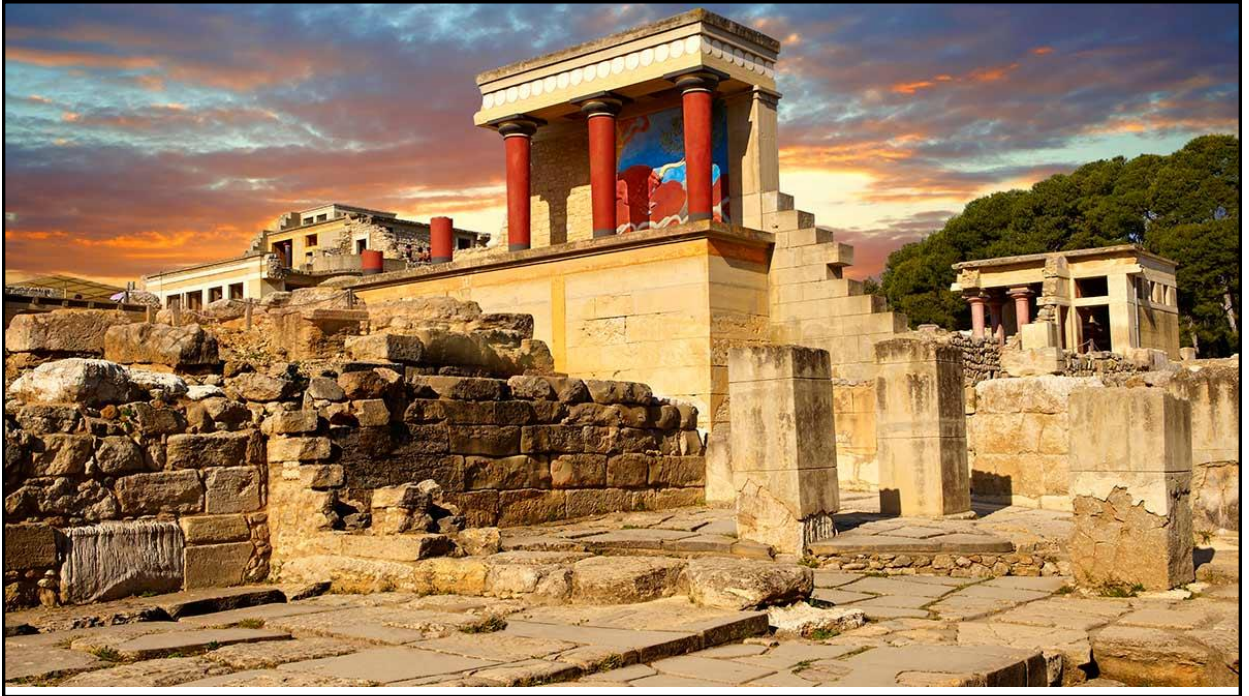

MATERIJALI, KONSTRUKCIJE, FORME

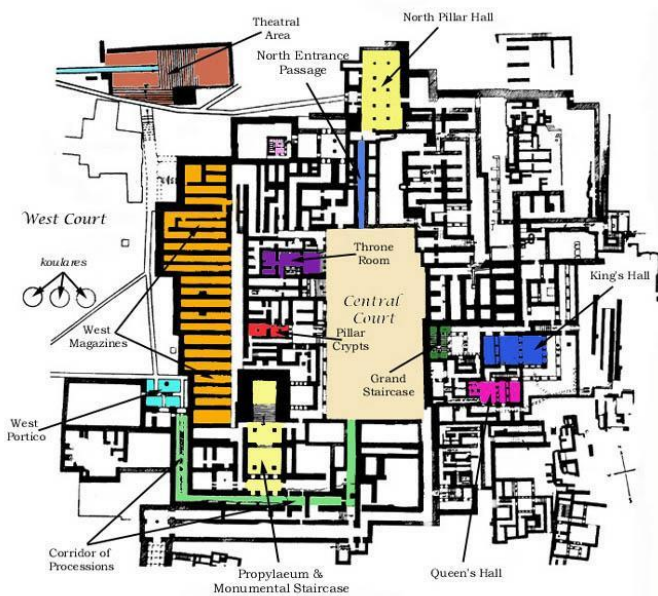
- GLAVNI MATERIJAL KREČNAK
- PRAVIO SE I ČERPIČ OD GLINE
- OD PEČENE GLINE - KERAMIKA I CIJEVI
- DRVO SA KRITA - OBIČNO, SA SICILIJE - POSEBNO

- KIKLOPSKI ZIDOVI
- TEKTONSKI SISTEM, STEREOTOMSKI U GROBNOJ ARHITEKTURI

- STUB: VAŽAN ELEMENT
- KAPITEL KOJI JE KASNIJE RAZVIJEN NA DORSKOM STUBU (ABAKUS, EHINUS I TRAHELIJ)
- TRUP SE SUŽAVA PREMA BAZI

KRIT

KRALJEVSKE PALATE

- PALATE SE GRADE POČEV OD 2000. GPNE.
- NAJVAŽNIJE IZMEĐU 17. I 10. VPNE.
- POD UTICAJEM MESOPOTAMSKE PALATE, ALI ASIMETRIČAN RASPORED I VELIKE DIMENZIJE PROSTORIJA
- ORGANIZACIJA OKO UNUTRAŠNJEG DVORIŠTA
- GRADNJA OD KAMENA I DRVETA

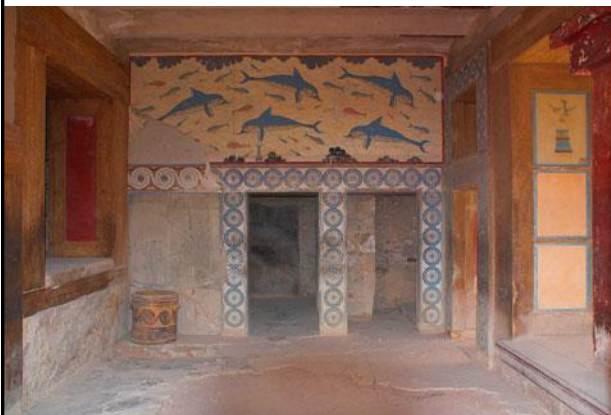
OSNOVA PALATE U KNOSOSU,
16. VPNE.

KRIT

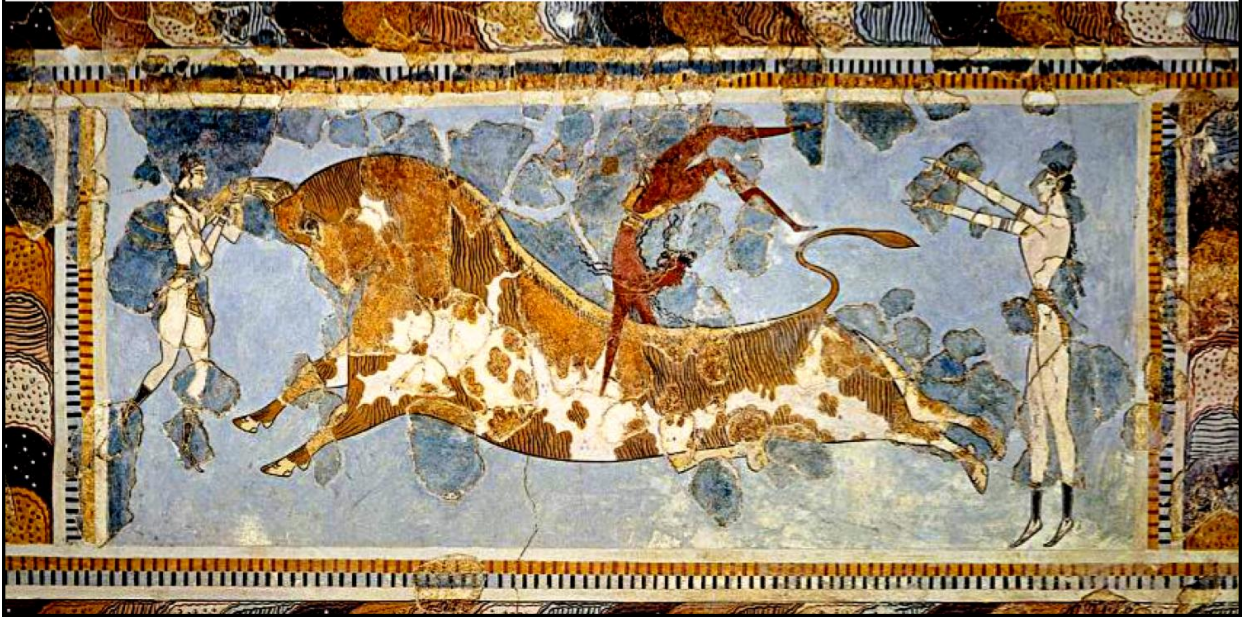

**REKONSTRUKCIJA IZGLEDA
PALATE U KNOSOSU,
16. VPNE.**

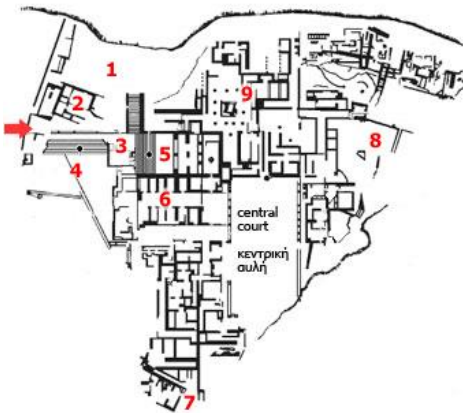
KRIT

KRIT

KRIT

- POLIHROMIJA
- ZIDNE FRESKE
- MALA I VELIKA PALATA U KNOSOSU,
- PALATA U FESTOSU I VILA U HAGIA-TRIADI

**OSNOVA I IZGLED PALATE U
FESTOSU
OKO 1700. GPNE.**

KRIT

IZGLED KRITSKOG TUMULUSA

NADGROBNA ARHITEKTURA

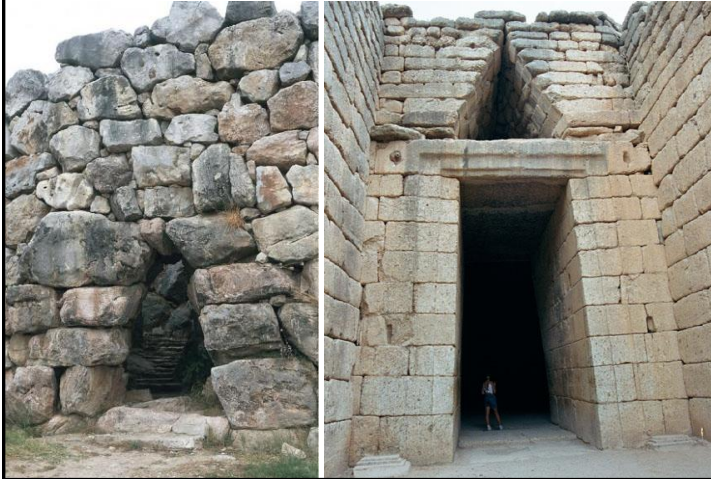
- TUMULUSI - SLOBODNOSTOJEĆA GROBNICA
- ŠILJASTA KUPOLA NASTALA ISPUŠTANJEM REDOVA TESANIKA
- RJEDI MODEL GROBNICE U STIJENI, POTKUPOLNI PROSTOR ISKLESAN U STIJENI

MIKENA

- RAZVOJ MIKENE PRIPADA TREĆEM PERIODU RAZVOJA EGEJSKIH KULTURA
- VRHUNAC RAZVOJA DOSTIGNUT JE IZMEĐU 1600. I 1100. GPNE.
- AHAJCI SU OSNOVALI MIKENSKU KULTURU I POKORILI KRIĆANE, NJIH ĆE KASNIJE POKORITI DORCI, DRUGO GRČKO PLEME
- ISTI SISTEM RAZVOJA KAO NA KRITU
- VIŠE GRADOVA-DRŽAVA - MIKENA, TIRNIS, ORHOMENA I GULAS

MIKENA

MATERIJALI I KONSTRUKCIJE

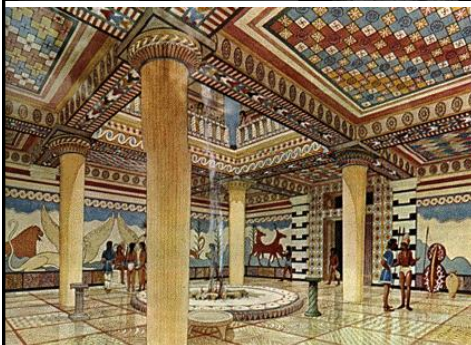
- KAMEN ZEMLJA I DRVO SU BILI OSNOVNI MATERIJALI
- NAJVEĆI BROJ SPOMENIKA IZ MIKENSKJE KULTURE GRAĐEN KAMENOM, RIJETKO ČERPIČEM
- DRVO KORIŠĆENO ZA TAVANICE I KROVNE KONSTRUKCIJE
- KIKLOPSKI ZODVI (MASE I DO 30 TONA JEDAN TESANIK)

MIKENA

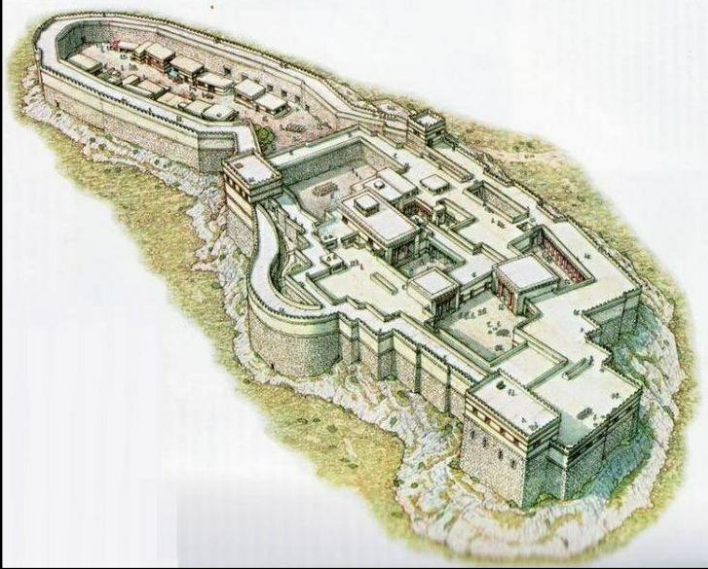

MATERIJALI I KONSTRUKCIJE

- IZ KRITA PREUZET STUB
- NAJČEŠĆE RAVNE TAVANICE
- IZNAD TVRĐAVSKIH HODNIKA ŠILJASTI SVODOVI, A IZNAD OKRUGLIH GROBNICA ŠILJASTE KUPOLE
- MONUMENTALNE KAPIJE TRAPEZODINI OBLIK, SA NADVRATNOM GREDOM
- POLIHROMIJA, NAROČITO U MEGARONIMA - KUĆAMA

MIKENA

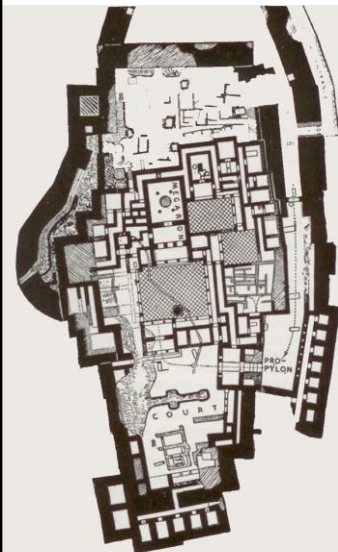

UTVRĐENI DVORCI

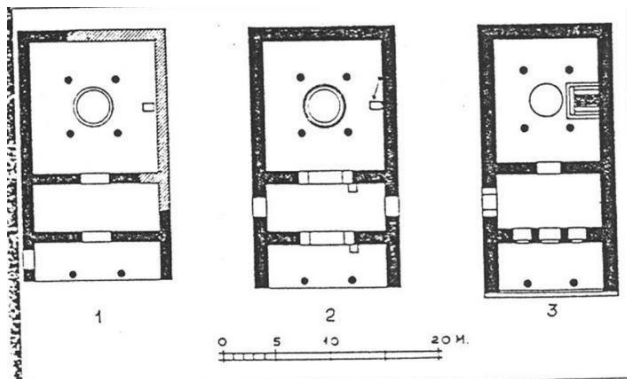
- PRILAGOĐEN TERENU
- UNUTAR ZIDINA SE NALAZE MANJE JEDINICE - MEGARONI ORJENTISANI PREMA UNUTRAŠNJEM DVORIŠTU I NAGLAŠEN ULAZ - PROPILEJI
- MEGARONI POVEZANI NATKRIVENIM I NENATKRIVENIM HODNICIMA

IZGLED UTVRĐENOG DVORCA U TITINSU, 14. VPNE.

MIKENA

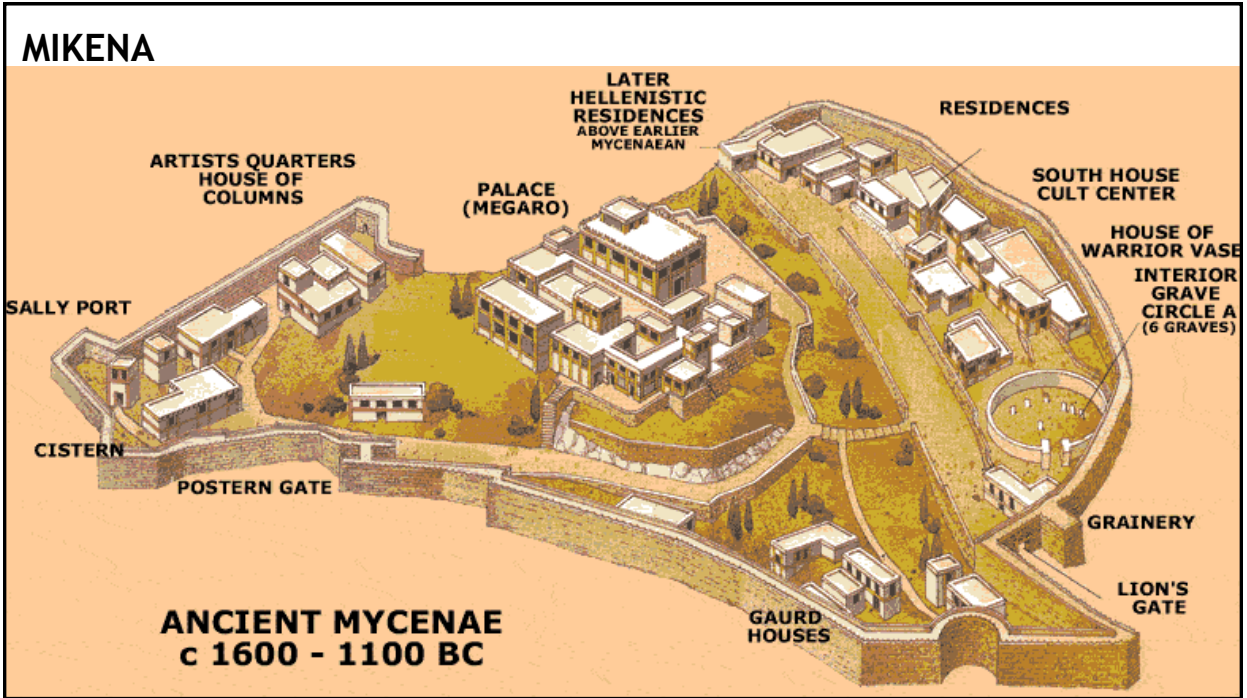
Plan Palace of Tiryns
Peloponnese Greece

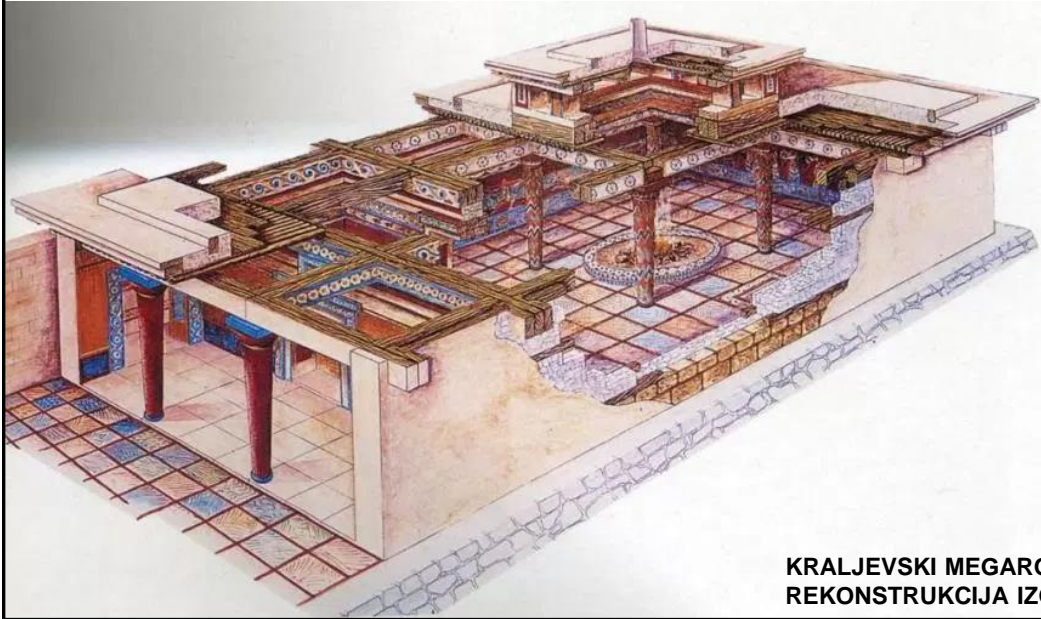
48. Ground plans of the Megara of Mycenae (1), Pylus (2) and Tiryns (3).

MEGARONI U MIKENI, PILOSU I TIRINSU

IZGLED UTVRĐENOG DVORCA U TITINSU, 14. VPNE.

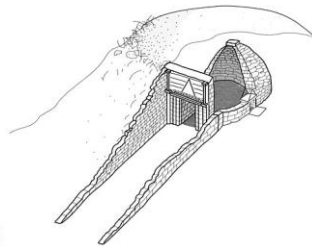

MIKENA

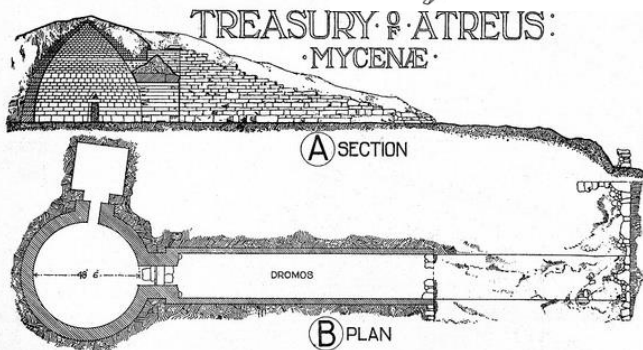
KRALJEVSKI MEGARON, MIKENA
REKONSTRUKCIJA IZGLEDA

MIKENA

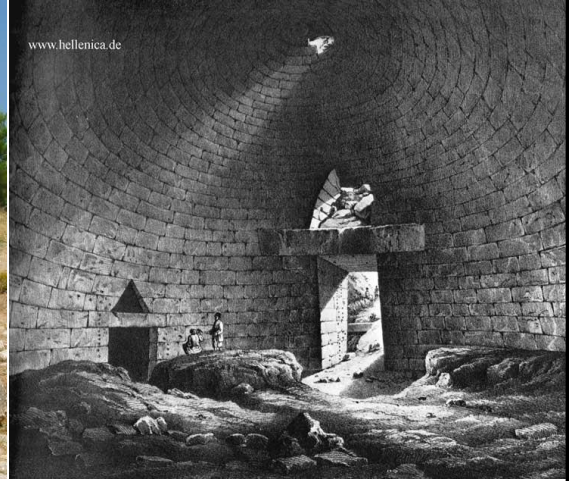
NADGROBNA ARHITEKTURA

- SA KRITA PREUZET MODEL
PODZEMNE ZIDANE GROBNICE,
OKRUGLE OSNOVE I POKRIVENE
KUPOLOM

ATREJEVA RIZNICA - AGAMEMNONOVA
GROBNICA, 14. VPNE.

MIKENA

ATREJEVA RIZNICA - AGAMEMNONOVA GROBNICA, 14. VPNE.

MALA AZIJA

- POKRAJINE FRIGIJA, LIKIJA, LIDIJA, KARIJA.
- POSLIJE NAJEZDE DORACA 1100. GPNE, AHAJCI PRENOSE EGEJSKU KULTURU U MALU AZIJU I TAMO OPSTAJE SVE DO 6. VPNE.
- NAJSTAJI KULTURA U MALOJ AZIJI JE TROJANSKA, OD POČETKA 3. MILENIJUMA, A HETITSKA OD SREDINE 3. MILENIJUMA - DO DOLASKA AHAJACA, POD UTICAJEM BLISKOG ISTOKA
- DVOSMJERNI PRENOSNIK

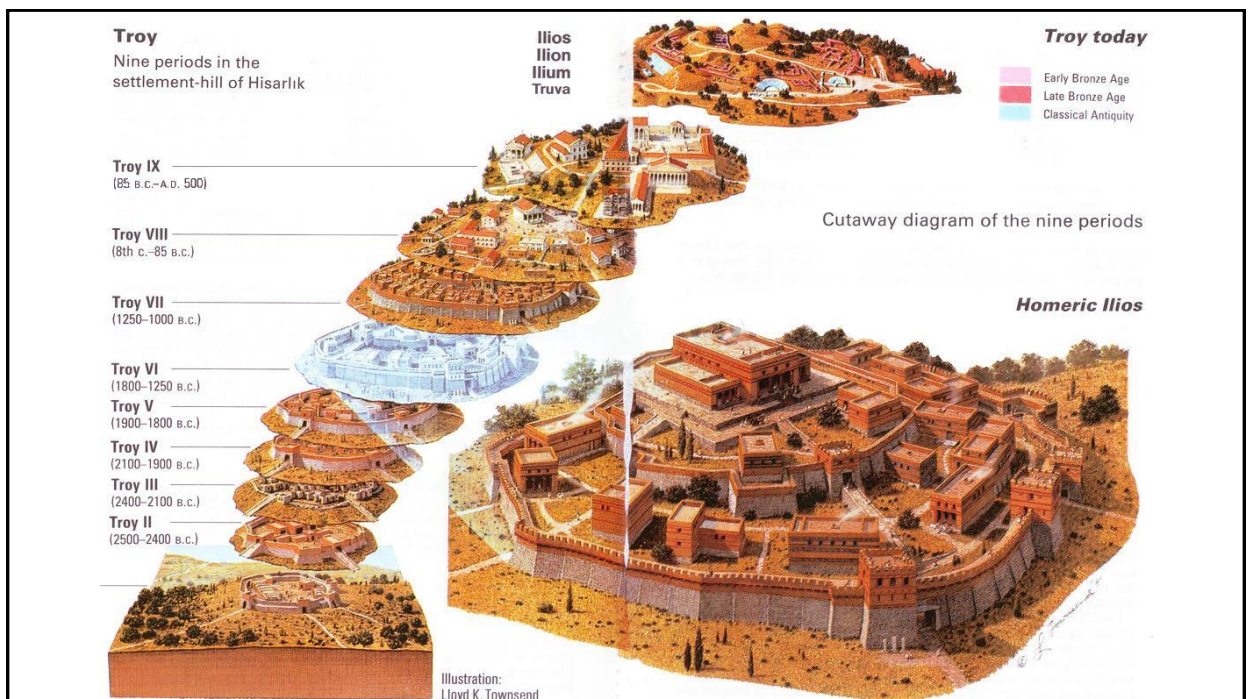
REKONSTRUKCIJA IZGLEDA TROJE

MALA AZIJA

- DRŽAVNA ORGANIZACIJA POKRAJINA, GRADOVA-DRŽAVA KAO U MIKENI, ROBOVLASNIČKI SISTEM, RELIGIJA TAKOĐE NIJE BILA PRIMARNA

REKONSTRUKCIJA IZGLEDA TROJE

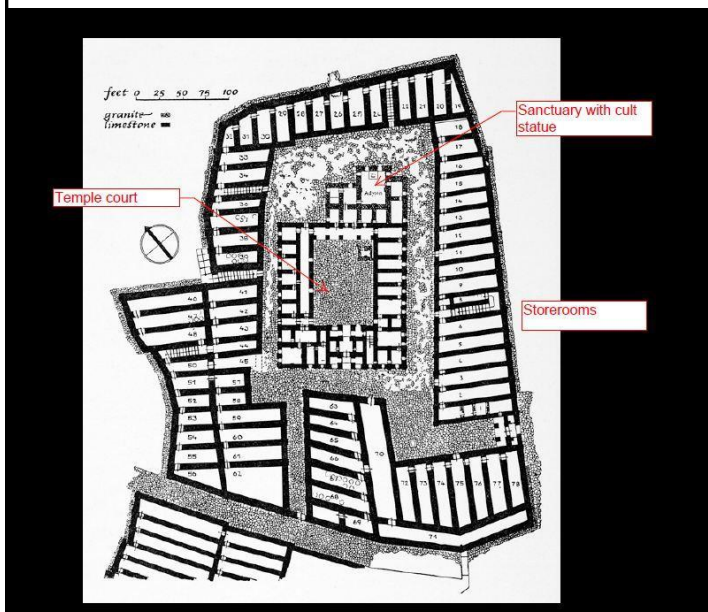

MALA AZIJA

MATERIJALI I KONSTRUKCIJE

- KAMEN I DRVO
- OVDJE SU ZAČETI KIKLOPSKI ZIDOVI, PA JE TA PRAKSA PRENIJETA U EGEJSKE KULTURE
- DRVENE KUĆE ZATVORENOG TIPRA, I SA UNUTRAŠNIM DVORIŠTEM GRAĐENE OD ČERPIČA
- KORIŠĆENA I RAVNA TAVANICA I SVOD, GROBNICE NISU PRESVOĐENE

MALA AZIJA

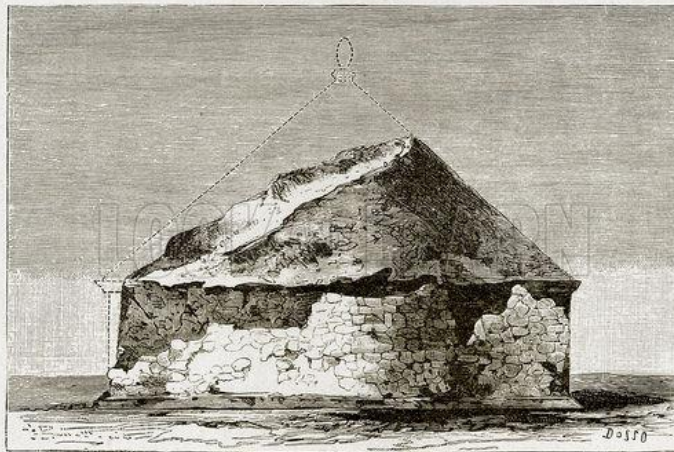
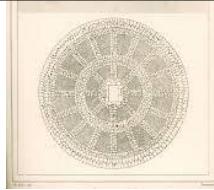
UTVRĐENJA

- HETITSKA TRADICIJA
- SISTEM POSUĐEN OD ASIRACA
- ULAZNI SLOŽENI DIO - BIT-HILANI, GRADSKA KAPIJA

HATTUSHA I VELIKI HRAM, ZA VRIJEME HATTUSILIJA III (1265-1235 GPNE)

MALA AZIJA

Tomb called that of Tantalus (after Texier, *Asie Mineure*, vol. ii. pl. 130).¹

NADGROBNA ARHITEKTURA

- SLOBODNOSTOJEĆE I GROBNICE U STIJENI
- SLOBODNOSTOJEĆE IMAJU KAMENI MONOLIT I OBLIK STAMBENE KUĆE
- GROBNICE U STIJENI IMAJU IZGLAD DRVENE KUĆE, UZ DODATAK TIMPANONA
- GROBNICE U STIJENI SU NAJČEŠĆE SIMETRIČNO RIJEŠENE SA DEKORATIVNOM PLASTIKOM

TUMULUS TANTALOVE GROBNICE

MALA AZIJA

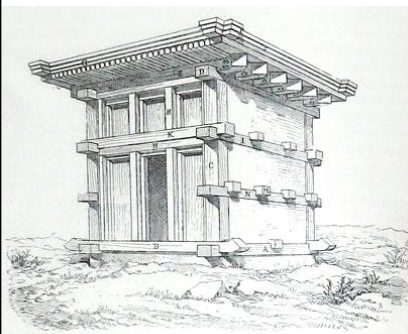

FIG. 249.—Wooden house in Lycia. Restoration of primitive type. BENSNDORF, *Reisen*, tom. I, Fig. 53.

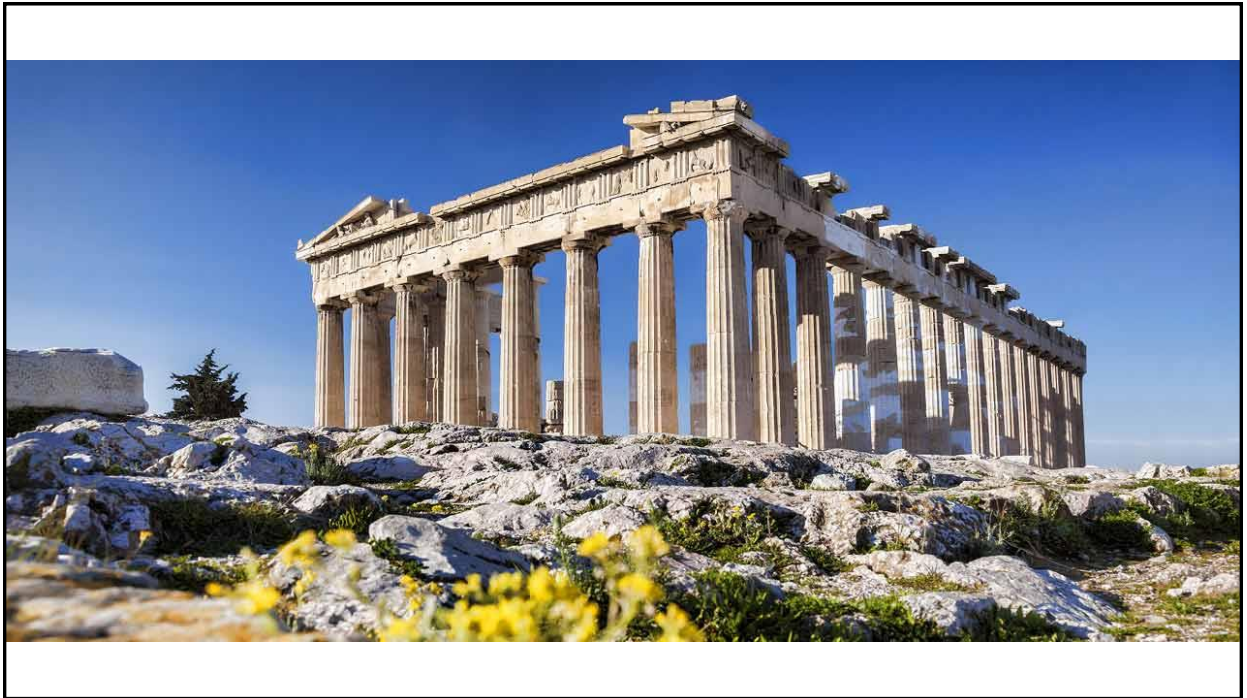

LIKIJSKA KUĆA I SLOBODNOSTOJEĆA GROBNICA, OKO 5 VPNE.

MALA AZIJA

NEKOPOLA GROBNICA U MIRI

GRČKA

dr Miroslav Malinović, docent
mmalinovic@aggfbl.org

GRČKA JE TREĆI CENTAR MOĆI ANTIČKOG SVIJETA

INVAZIJA DORACA OKO 1100. GPNE - KRAJ EGEJSKE ERE, DIO AHAJACA BJEŽI, DIO OSTAJE U GRČKOJ

U TOM MOMENTU PRELAZAK SA RODOVSKOG NA ROBOVLASNIČKI POREDAK

DRŽAVNA ORGANIZACIJA - GRADOVI/DRŽAVE POLISI

GRAD SE SASTOJI OD AKROPOLE I DONJEG GRADA SA AGOROM - CENTRI POLISA - SPARTA, ATINA, KORINT...

KOLONIJALNA SILA: KAKO U FRIGIJI, LIKIJI, KARIJI I LIDIJI, TAKO I NA MAGNA GRECIJI, I CIJELOM SREDOZEMLJU

POMORSTVO KAO IZVOR ZARADE

ATINA NA MORU, SPARTA NA KOPNU

**POLISI ZARAĆENI, SPOLJNA OPASNOST USLOVLJAVALA SAVEZE:
NPR. PELOPONESKI I ATIČKI**

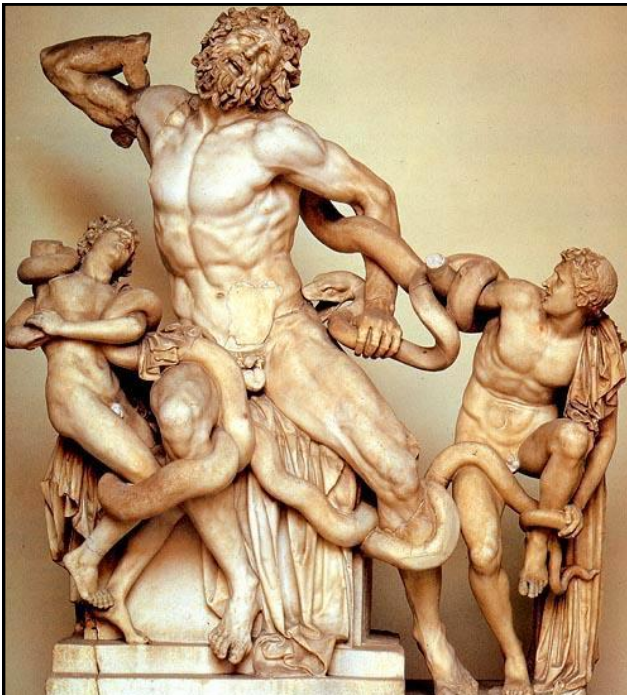
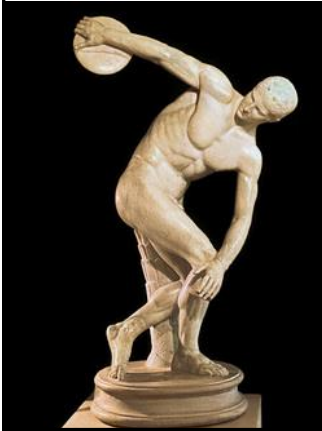
GRČKA FILOZOFIJA STAVLJA ČOVJEKA U CENTAR - HUMANIZAM

**NA OSNOVU FILOZOFIJE SU ŽIVJELI I STVARALI, IZMEĐU
OSTALOG I ARHITEKTURU, SKULPTURU I SKLIKARSTVO**

ISTORIJA: 1100. GPNE DO 146. GPNE - RIMSKO OSVAJANJE

**POLIS DRŽAVA, NA ČELU BAZILEUS - VOJSKOVOĐA, VRHOVNI
SUDIJA I PRVOSVEŠTENIK**

BULE - SAVJET SASTAVLJEN OD STARJEŠINA MOĆNIH PORODICA

**ISTORIJA: 1100. GPNE DO 146. GPNE -
RIMSKO OSVAJANJE**

**POLIS DRŽAVA, NA ČELU BAZILEUS -
VOJSKOVOĐA, VRHOVNI SUDIJA I
PRVOSVEŠTENIK**

**BULE - SAVJET SASTAVLJEN OD STARJEŠINA
MOĆNIH PORODICA**

**AGORA - NARODNA SKUPŠTINA
SASTAVLJENA OD SVIH SLOBODNIH,
ODRASLIH MUŠKARACA**

**ARISTOKRATIJA I DEMOS - KROZ ISTORIJU
KLASNA BORBA**

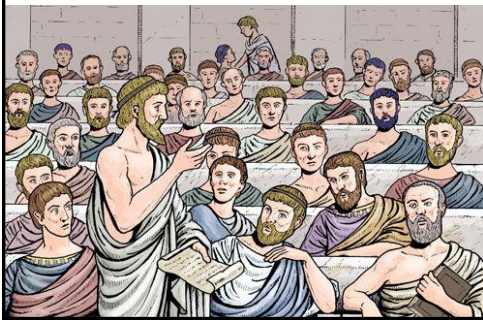

U SPARTI BIRANA DVA KRALJA - DA SE OSIGURA DA JEDAN NE PRIGRABI SVU VLAST

U ATINI DRŽAVOM VLADALA ARISTOKRATIJA, A PERIKLE JE UKINUO ARISTOKRATIJU I VLAST DAO SKUPŠTINI

ROBOVI U SVIM SISTEMIMA ROBOVI

ALEKSANDAR MAKEDONSKI - ZASLUGE ZA PRENOS KULTURE I UMJETNOSTI U AFRIKU I AZIJU

PONEŠTO UTICAJA DOŠLO SA ISTOKA U GRČKU

[Zeus](#) - otac mnogih bogova i junaka, gospodar [neba](#) i [zemlje](#), bog [groma](#), [munje](#) i oluje.

[Afrodita](#) - božica je [ljubavi](#), ljepote, požude i spolnosti.

[Apolon](#), Feb - bog je [medicine](#), proroštva, [streličarstva](#), [glazbe](#), sunca i kolonizacije te muške ljepote.

[Ares](#) - bog [rata](#) i bojne vreve; simbol hrabrosti, silovitosti i junačke snage.

[Artemida](#) - božica je [Mjeseca](#), zvijeri i lova, zaštitnica djevojaka, božica svadbe i poroda.

[Atena](#) - božica je civilizacije, mudrosti, snage, pravednog rata, tkanja, [metalurgije](#) i obrta.

[Demetra](#) - božica zemlje, ratarstva, plodnosti, a u prvom redu [žita](#).

[Dioniz](#) - bog plodnosti zemlje, bog vegetacije, [vina](#), žena.

[Hefest](#) - bog kovač, zaštitnik obrtnika, [kipara](#), metalurga i [vatre](#).

Hestija - božica je [srca](#), ognjišta i doma

[Hera](#) - vrhovna je starogrčka božica, Zeusova žena i sestra; božica [braka](#).

[Hermes](#) - glasnik bogova, zaštitnik putnika i lopova, pastira, pjesnika, [atletičara](#) i [trgovaca](#).

[Posejdon](#) - bog [mora](#), [vode](#), vladar [potresa](#).

[Had](#) - bog [podzemnog svijeta](#).

[Perzefona](#) - Demetrina kći, Hadova žena, božica podzemnog svijeta.

ANTROPOMORFNOST U RELIGIJI - ANTROPOMORFNOST U UMJETNOSTI

UMJETNIČKE EPOHE U GRČKOJ

1. ARHAJSKA EPOHA 1100. DO 450. GPNE

A. GEOMETRIJSKI PERIOD 1100. GPNE DO 8. VPNE.

NAZVAN PO NAČINU UKRAŠAVANJA KERAMIKE
MONUMENTALNE ARHITEKURE NEMA.

B. ARHAJSKI PERIOD OD 8. VPNE DO 500. GPNE

AKTIVNA MALA AZIJA, ALI GRČKA

POJAVA SKULPTURA, BOGATE KERAMIKE I PRVIH HRAMOVA
DOMINIRAJU DORSKI HRAMOVI KAKO U GRČKOJ, TAKO I NA
SICILIJ I JUŽNOJ ITALIJI

C. PREDKLASIČNI PERIOD OD 500. DO 450. GPNE

TRIJUMF DORSKOG STILA

POJAVA KORINTSKOG STILA NA SICILIJ

UMJETNIČKE EPOHE U GRČKOJ

2. KLASIČNA EPOHA - DRUGA POLOVINA 5. VPNE DO KRAJA 4. VPNE.

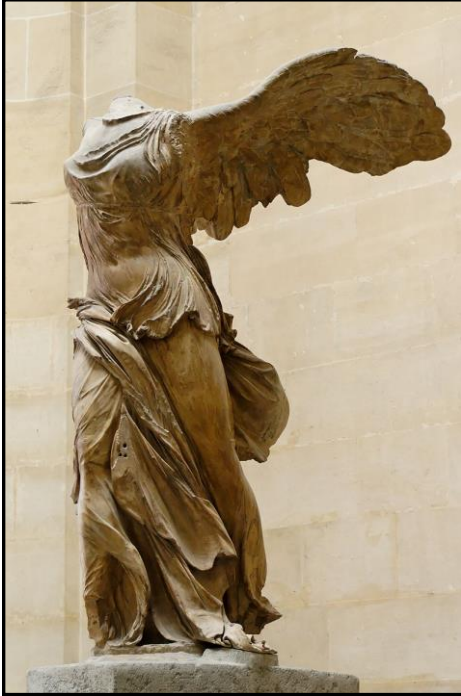
VRIJEME RASPADA MOĆNE DRŽAVE ALEKSANDRA MAKEDONSKOG
VELIKO DOBA SKULPTURE: FIDIJA, MIRON, POLIKLET, SKOPAS,
PRAKSITEL I LIZIP

DORSKI I JONSKI RED

ATINSKI AKROPOLJ

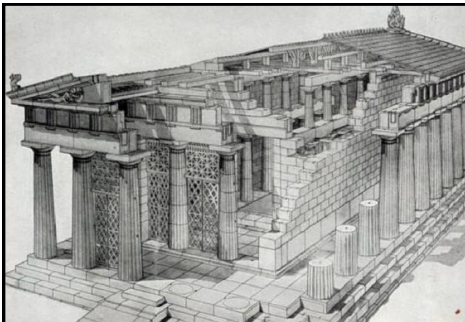
KORIŠĆEN I KORINTSKI RED

UMJETNIČKE EPOHE U GRČKOJ

3. HELENISTIČKA EPOHA - 3. VPNE DO 146. GPNE.
 CENTRI UMJETNOSTI U MALOJ AZIJI - PERGAM, EGIPTU
 - ALEKSANDRIJA I SIRIJI - ANTIOHIJA
 ARHITEKTURA DOBIJA NOVE TIPOLOGIJE: GIMNAZIJE,
 PALESTRE, PORTIKE, ŽRTVENIKE...
 VRHUNAC VITKOSTI - KORINTSKI RED

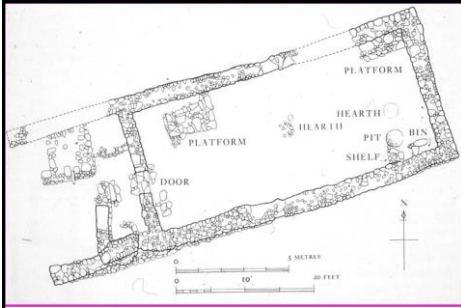

MATERIJALI I KONSTRUKCIJE

DRVO, ZEMLJA ZA ČERPIČ I OPEKU I KAMEN

- NAPREDAN GLINENI CRIJEP, POSLIJE ZAMJENJEN KAMENIM PLOČAMA
- RAZVOJEM ALATA, POČELI OBRADIVATI I TVRDI KAMEN
- ČERPIČ ZIDAN SA MALTEROM OD GLINE, A KAMEN SA DRVENIM I METALNIM SPONAMA
- VELIKI UTICAJ MIKENSKOG STVARALAŠTVA
- TEKTONSKA ARHITEKTURA USLOVLJENA MATERIJALOM
- PRVOTNO DRVENI STUBOVI, KASNIJE PREVODENJE NA KAMEN
- POZNAVALI I STEREOMSKI SISTEM, ALI POTPUNO ODBAČEN

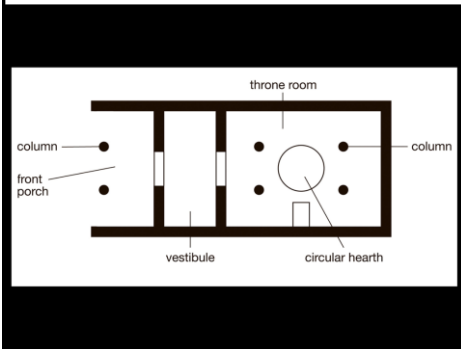

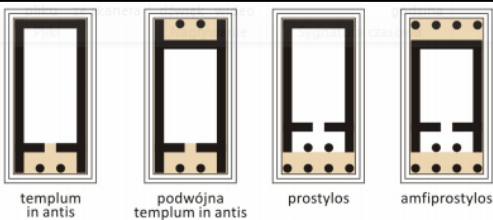
MEGARON

TROJA 3000. GPNE - DRVO I ČERPIČ

- PRAVOUGANI PROSTOR SA TRIJEMOM
- MEGARON PREVEDEN U KAMEN - HRAM MEĐU ANTAMA
- DODANO PODNOŽJE, POVEĆANA VISINA, ELEMENTI KONSTRUKCIJE DOBILI I DEKORACIJU
- PODMETAČ NA STUBU - KAPITEL, DRVENA OGRADA IZNAD STUBOVA - ARHITRAV, ČELA GREDA - TRIGLIFI I METOPE, STREHA - GEJZON, TROUGAONI ZABAT - TIMPANON
- OBRED U HRAMU, VJERNICI VANI U TEMENOSU

TIPOVI HRAMOVA

templum
in antispodwójna
templum in antis

prostylos

amfiprostylos

HRAM MEĐU ANTAMA

DVOSTRUKI HRAM MEĐU ANTAMA

PROSTILOS

AMFIPROSTILOS

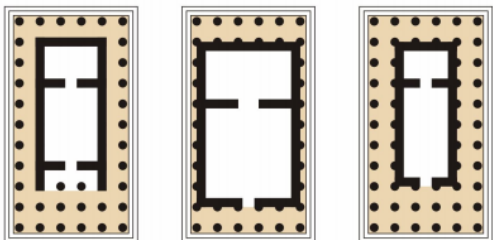
PERIPTEROS

PSEUDOPERIPTEROS

PSEUDODIPTEROS

MONOPTEROS

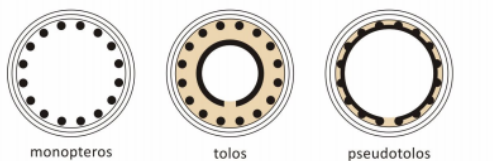
PERIPTERALNI MONOPTEROS

peripteros

pseudoperipteros

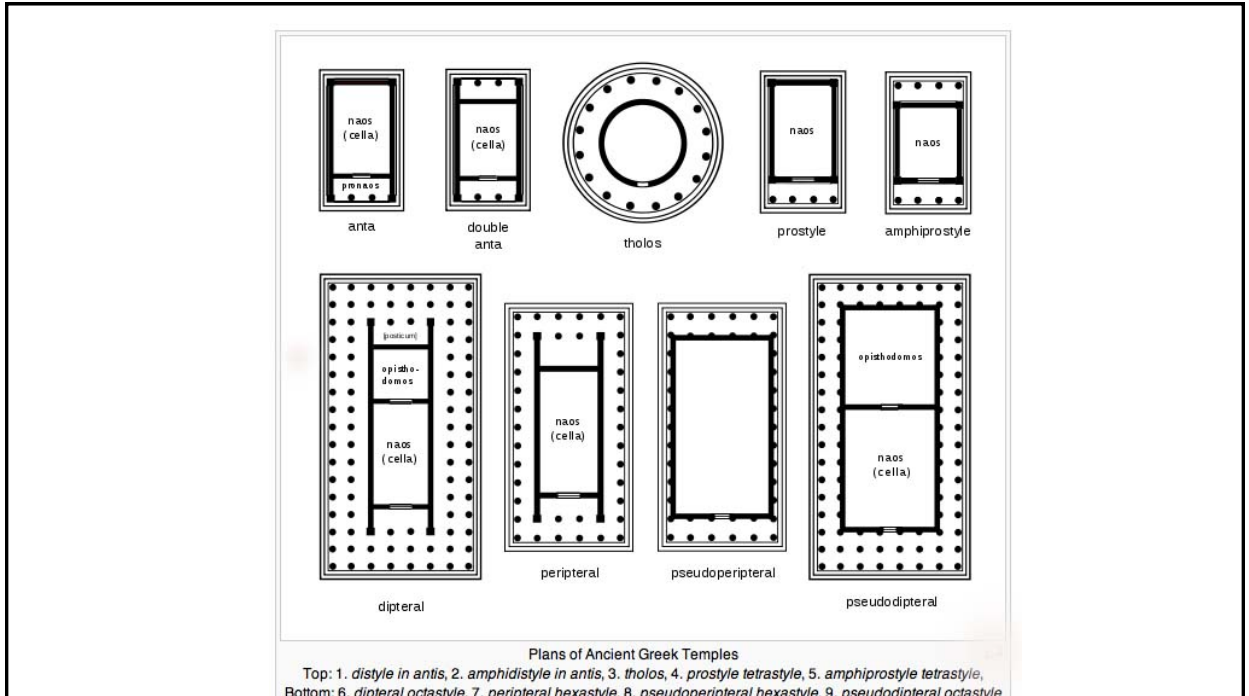
pseudodipteros

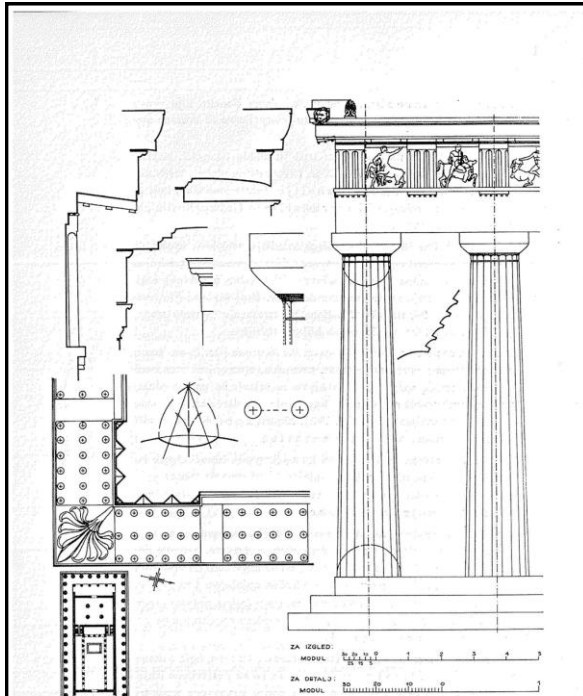

monopteros

tolos

pseudotolos

DORSKI STILSKI RED

TIMPANON SA SIMOM I LAVLJIM GLAVAMA

SIMA

ENTABLATURA: ARHITRAV (EPISTIL), FRIZ (ZOFOROS) I

GEJZON (VIJENAC)

GEJZON: MUTULE SA GUTAMA, ZAVRŠEN KIMATIONOM

FRIZ: TRIGLIFI I METOPE

ARHITRAV: REGULE I GUTE

KAPITEL

ABAKUS (KVADRATIČNA PLOČA) - EHINUS (JASTUČASTO

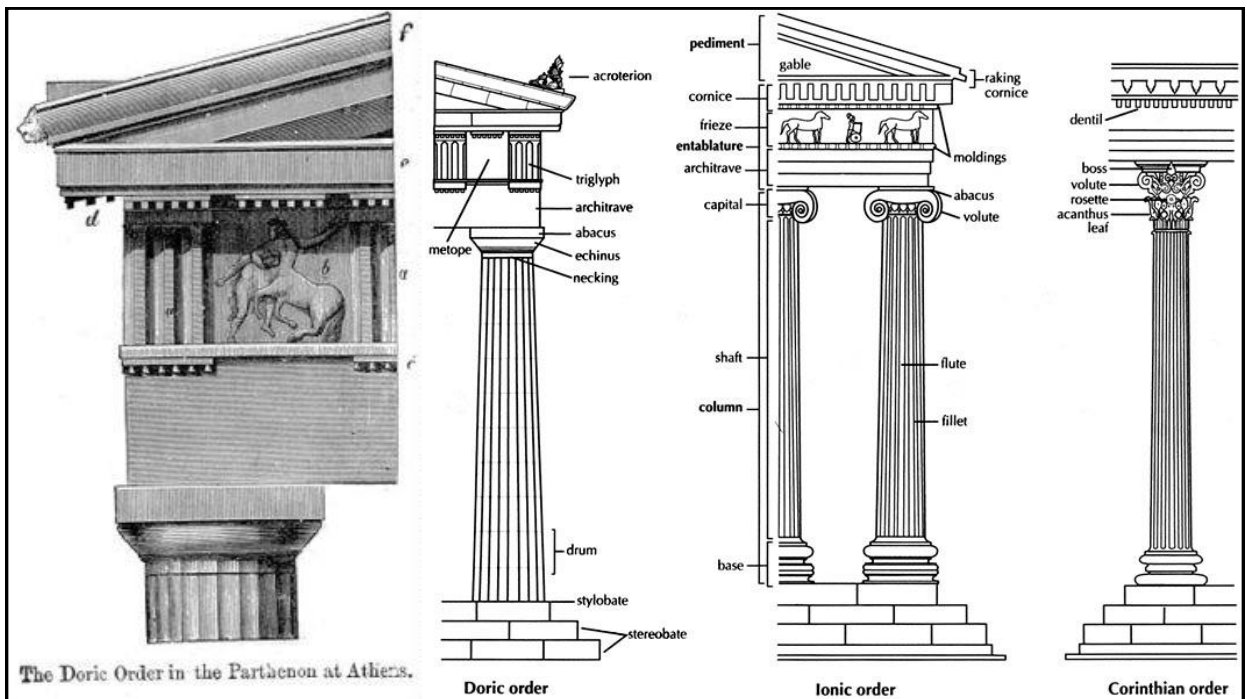
OKRUGLO TIJELO) I TRAHELIJ (VRAT KAPITELA)

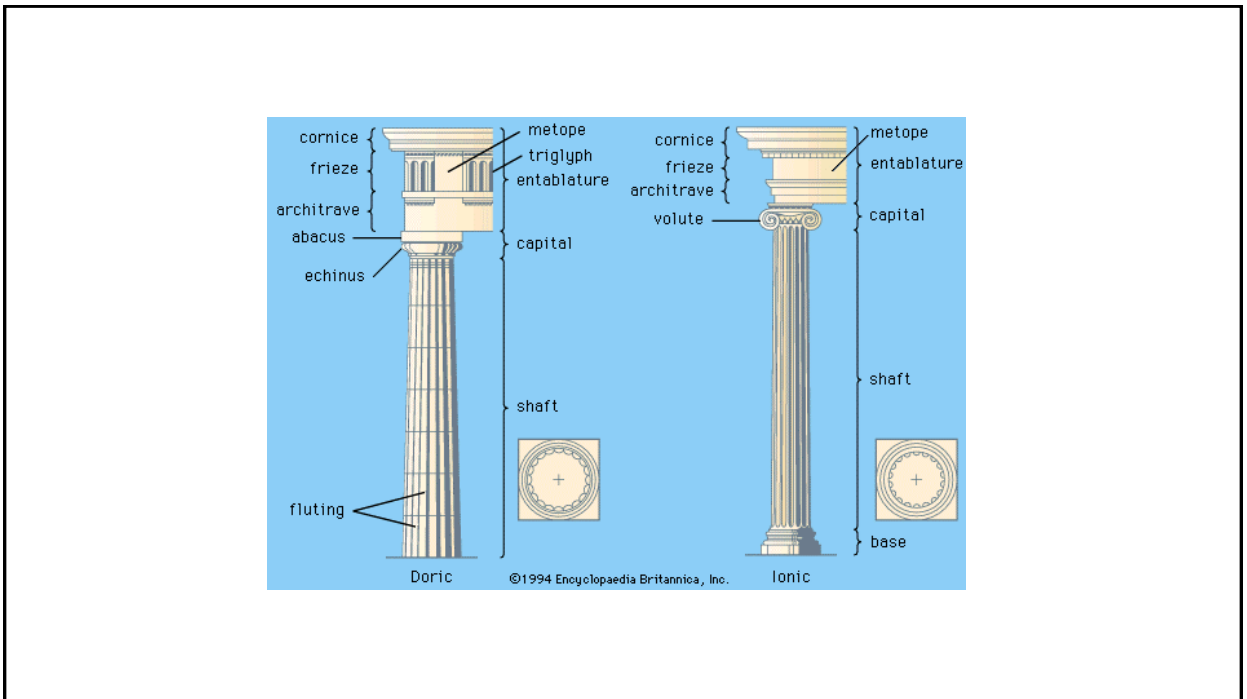
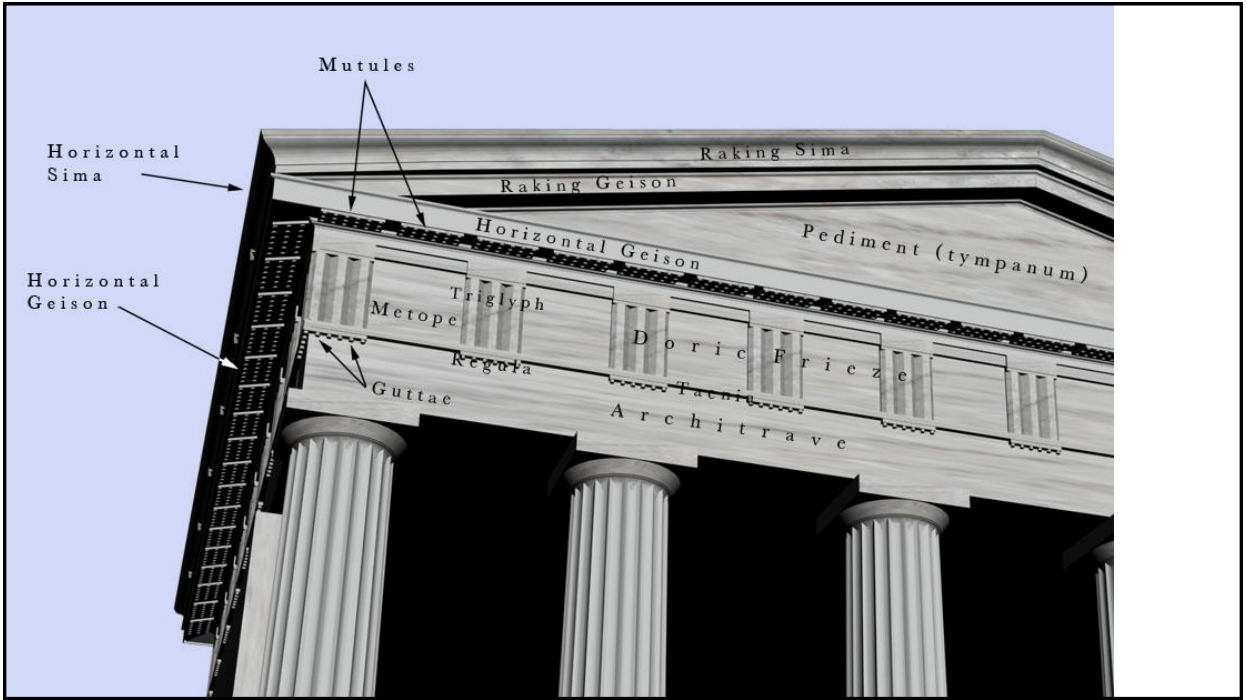
HIPOTRAHELIJ

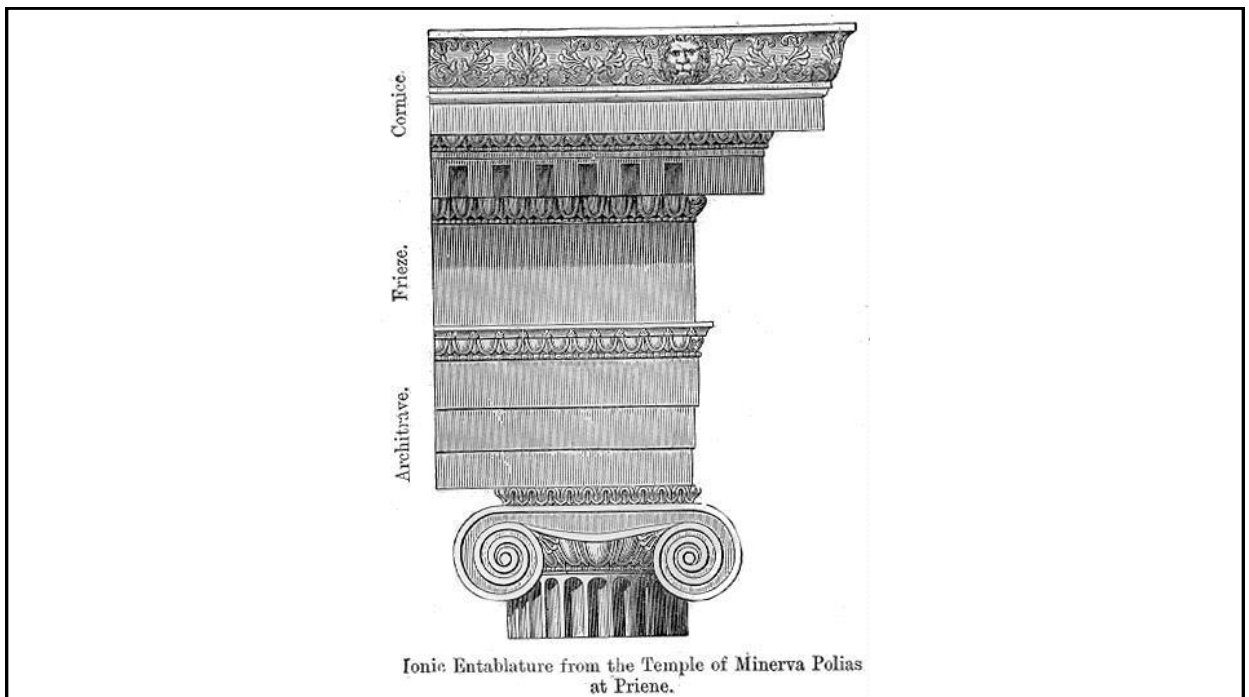
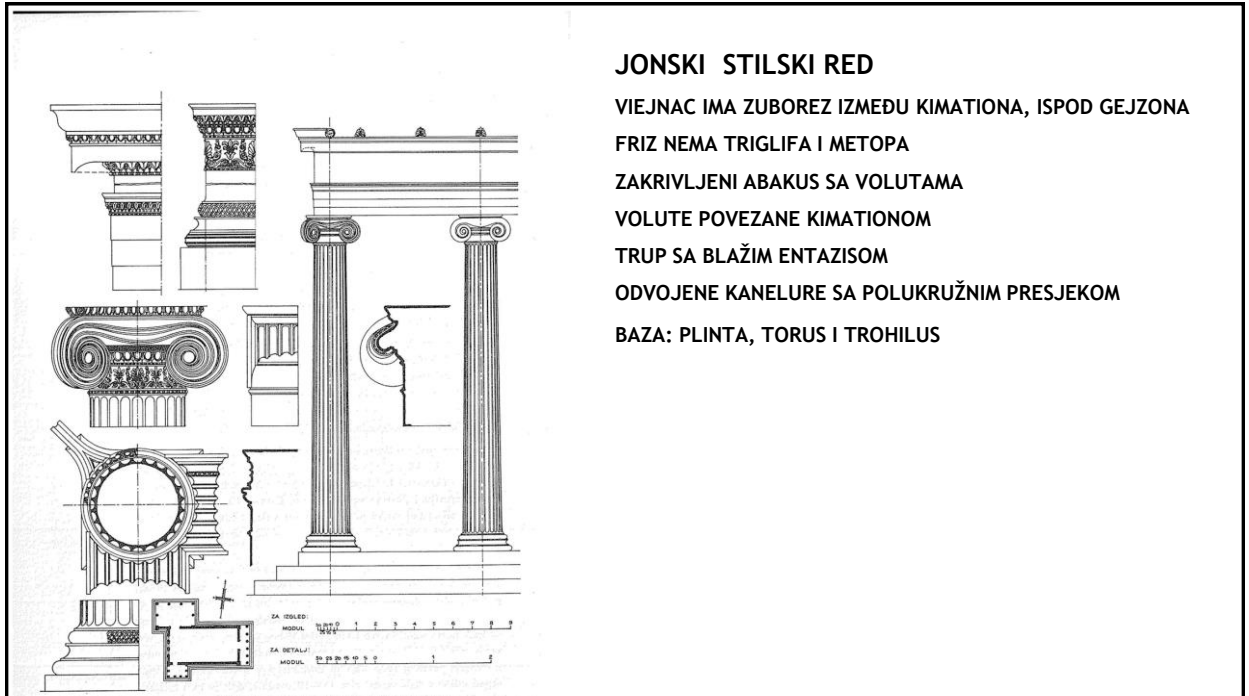
TRUP STUBA SA ENTAZISOM I KANELURAMA

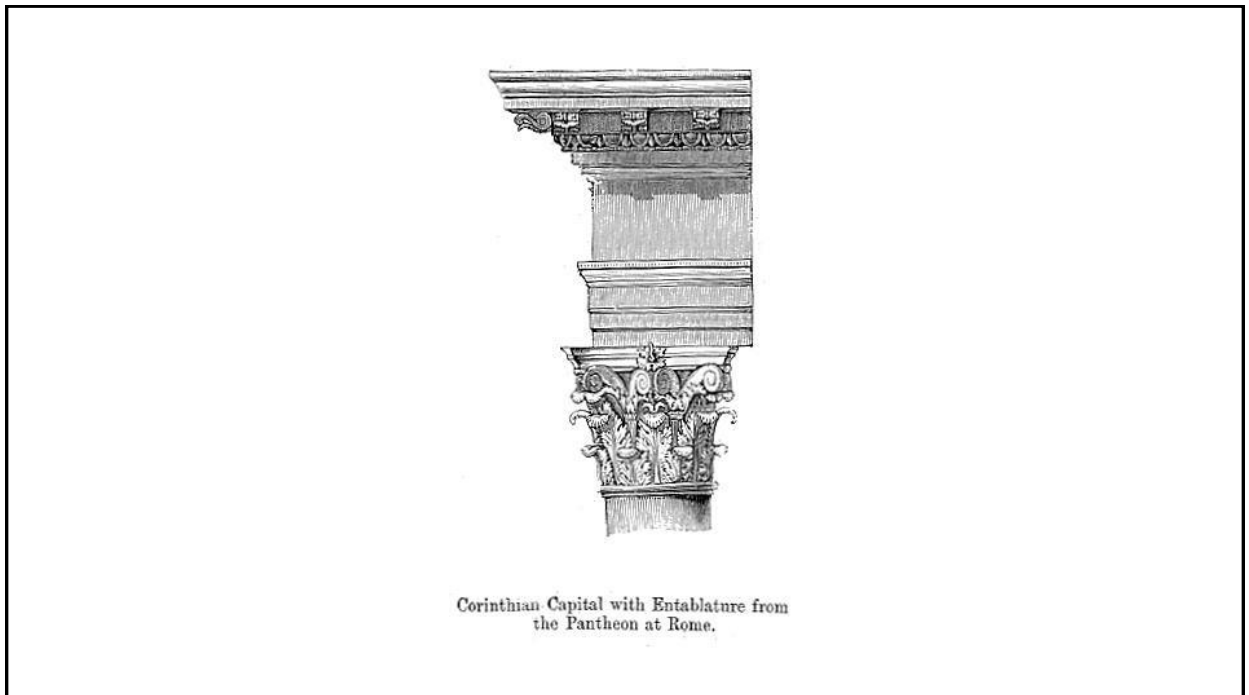
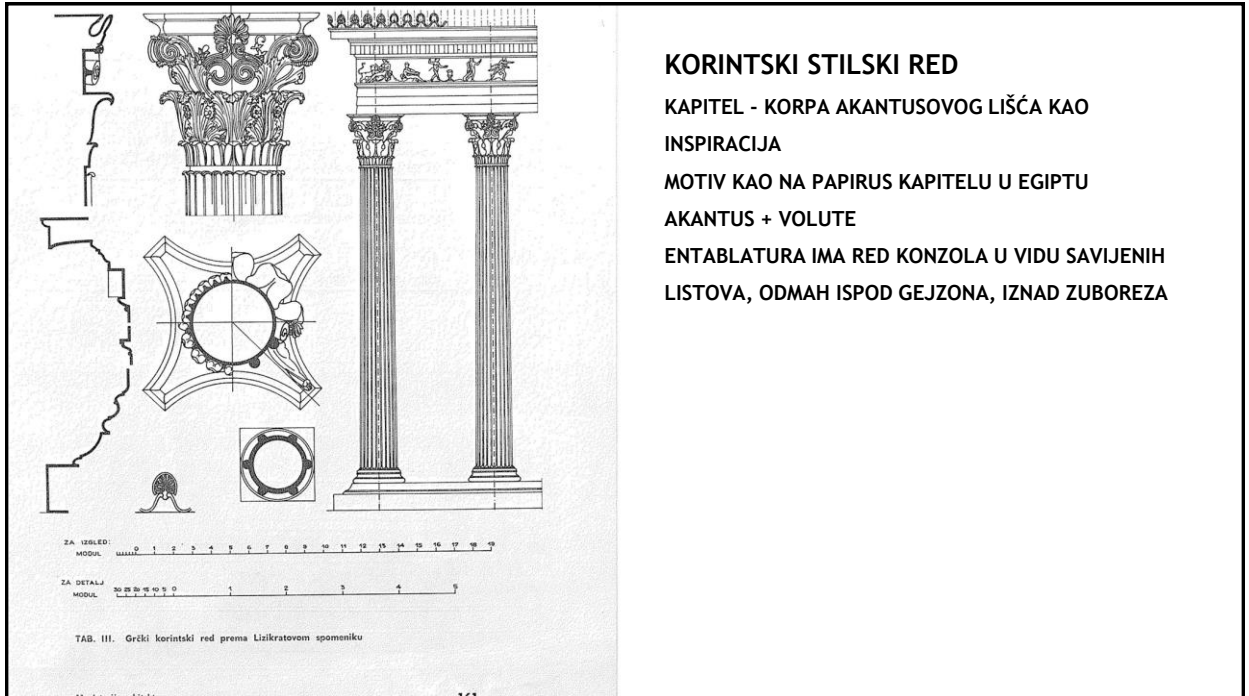
STILOBAT

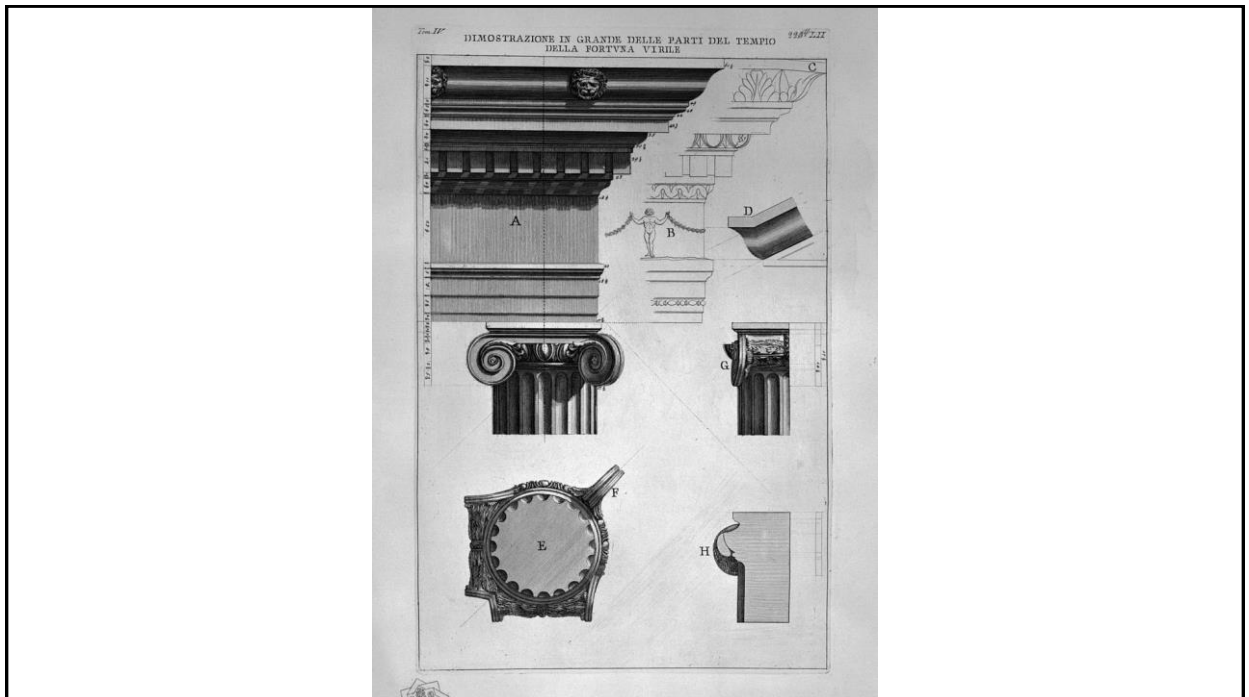
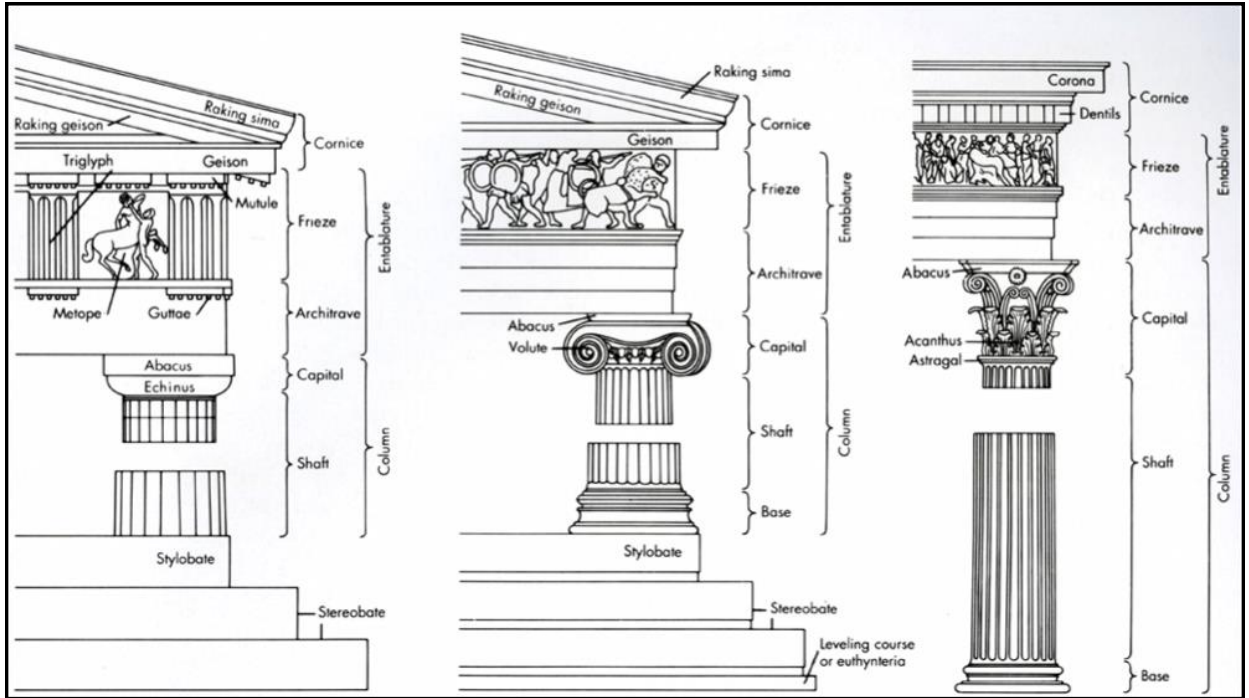
STEREOBAT ILI KREPIDOMA

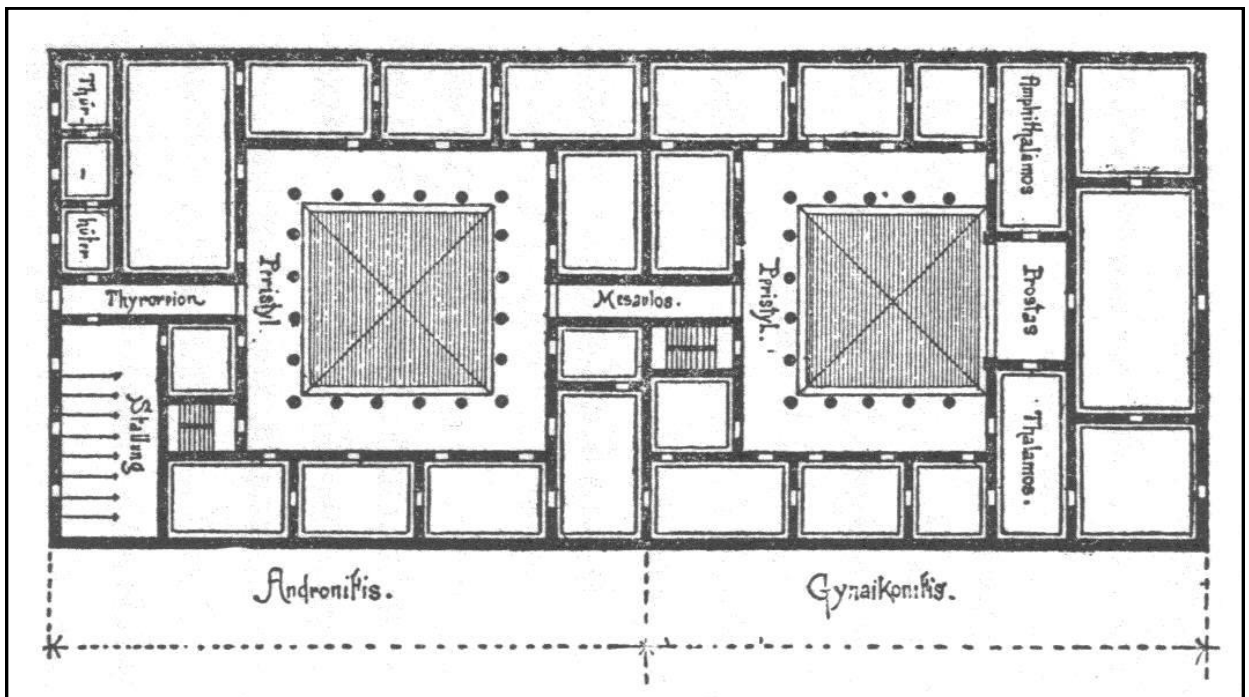
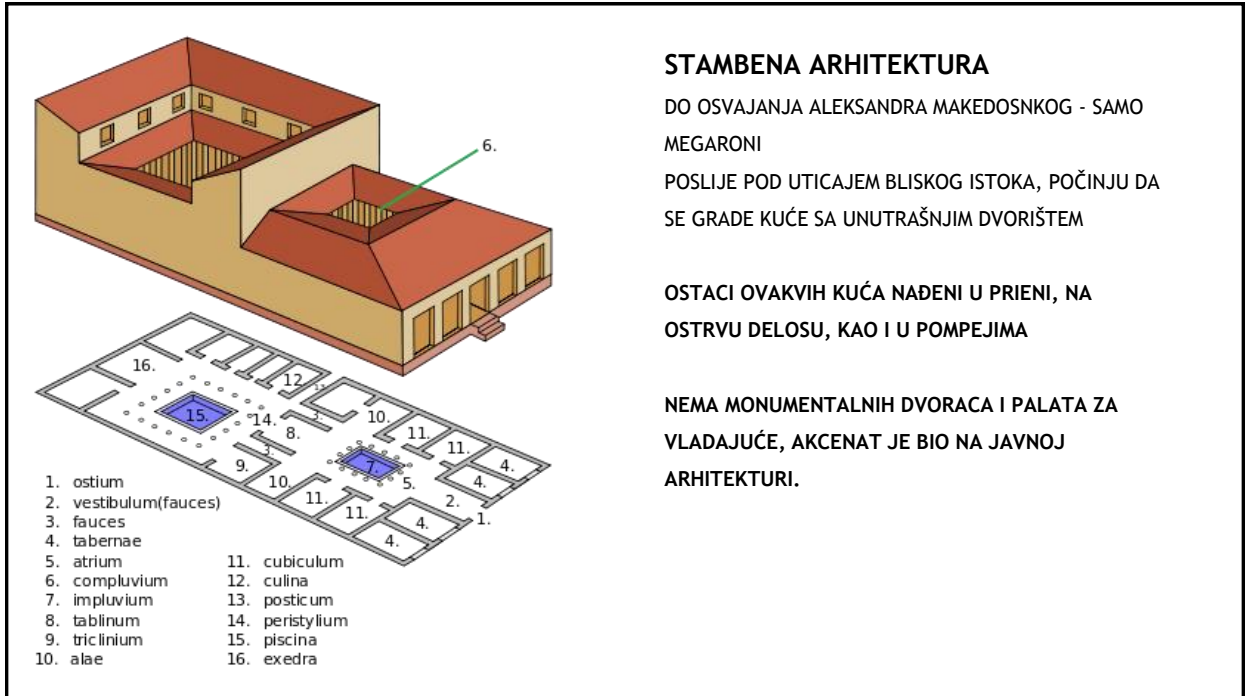

HRAMOVI

HRAM NIJE BIO ZA VJERNIKE, VEĆ TEMENOS

PRONAOŠ - NAOS ILI CELA - RIZNICA (OPISTHODOMOS) -
POSTICUM ILI PRONAOŠ

OSVJETLJENJE KROZ TAVANICU - HIPERTRALNO

TIPUS TEMPLE SEGONS NOMBRE COLUMNES

- Distil (2)
- Tetràstil (4)
- Hexàstil (6)
- Octàstil (8)
- Decàstil (10)

Tipus de temples:

- in antis
- pròstilo
- anfipròstilo
- Periptero
- Pseudopèritero

HRAMOVI

KURVATURA - HRAMA
KURVATURA - ENTASIS

Exaggerated Curvature of Parthenon

Diagram 1
The temple as it visually appears with correction

Diagram 2
The temple as it would appear without correction

Diagram 3
The temple as it is actually built with Correction

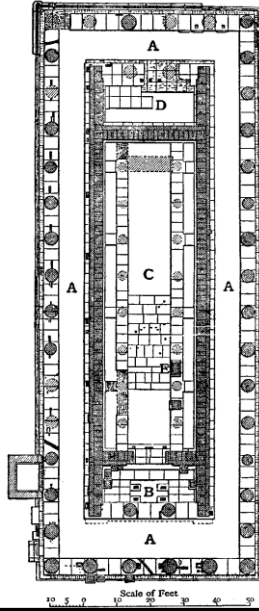
Optical Correction (Entasis) In Doric Temples

Roman Entasis Begins here.

Greek Entasis Begins at Base

DORSKI HRAMOVI

**Heron hram,
Olimpija**

8. VPNE

DORSKI HRAMOVI

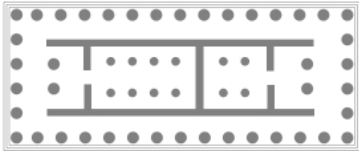

**Heron hram,
Selinut**

7. VPNE

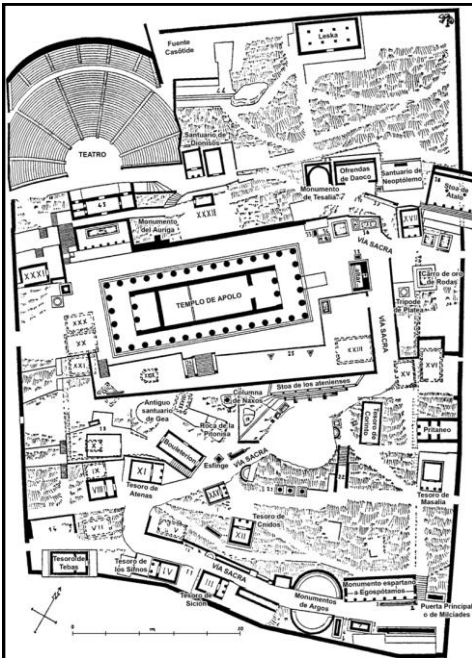
DORSKI HRAMOVI

Plan of the Temple of Apollo
©visit-ancient-greece.com

**Apolonov hram,
Korint**

7. VPNE

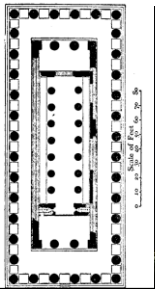
DORSKI HRAMOVI

**Apolonov hram,
Delfi**

6. VPNE

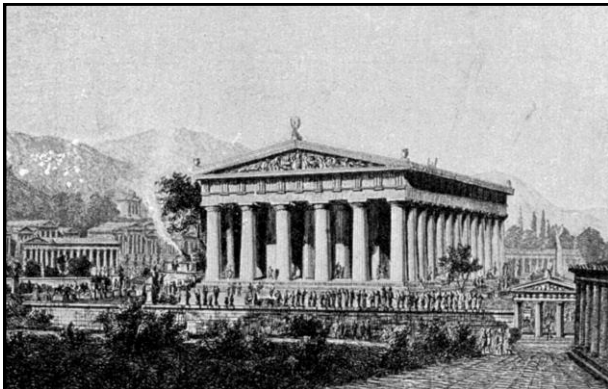
DORSKI HRAMOVİ

Hera I i II (Posejdon)

Posejdonov,
Herin i Atinini hramovi,
Pestum

5. VPNE

DORSKI HRAMOVİ

Zevsom hram,
Olimpija

5. VPNE

(sličan Posejdonovom u
Pestumu)

DORSKI HRAMOVİ

arhitekte: Iktinos i
Kalikrates
skulptura: Fidija

PERIPTEROS

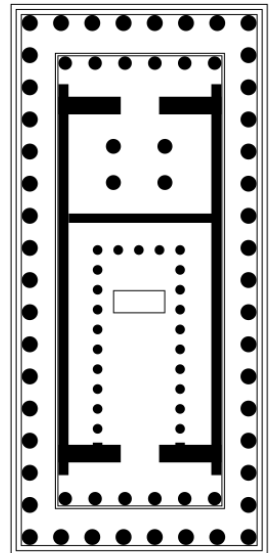
Hram Atine Partenos -
Partenon,
Akropolj Atina

447-434. GPNE

DORSKI HRAMOVİ

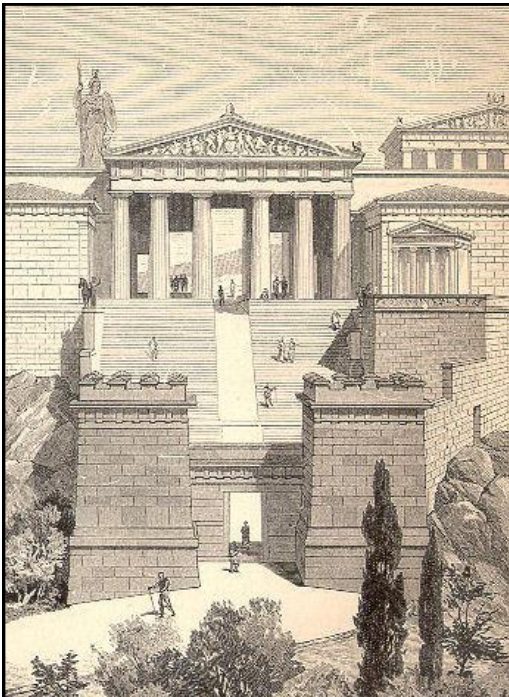
0 5 10 15 20 m

DORSKI HRAMOVI

DORSKI HRAMOVI

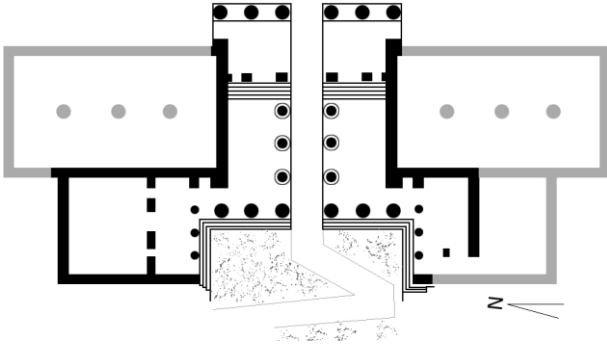

arhitekta Mnesikle

**Propileji,
Akropolj Atina**

437-432. GPNE

DORSKI HRAMOVI

**Propileji,
Akropolj Atina**

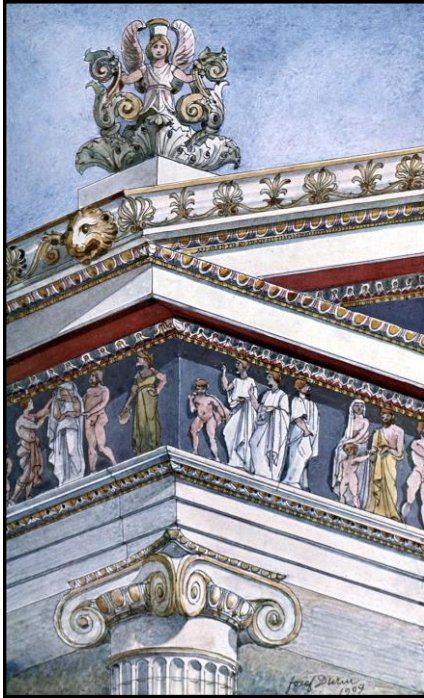
437-432. GPNE

DORSKI HRAMOVI

**Tezejon ili Hefestejon,
Agora Atina**

428-412. GPNE

JONSKI HRAMOVI

arhitekta Kresifon

**Artemidin hram,
Efes**

oko 550. GPNE

JONSKI HRAMOVI

**arhitekta Mnesikle,
kao i unutrašnji dio
Propileja**

**Erehtejon,
Akropolj Atina**

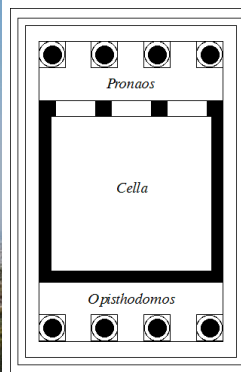
421-406. GPNE

JONSKI HRAMOVI

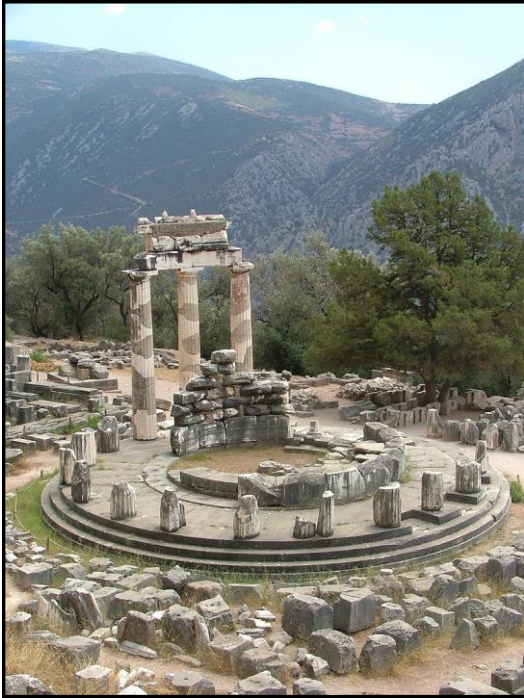

arhitekta Kalikrates

Hram Atine Nike, Akropolj Atina

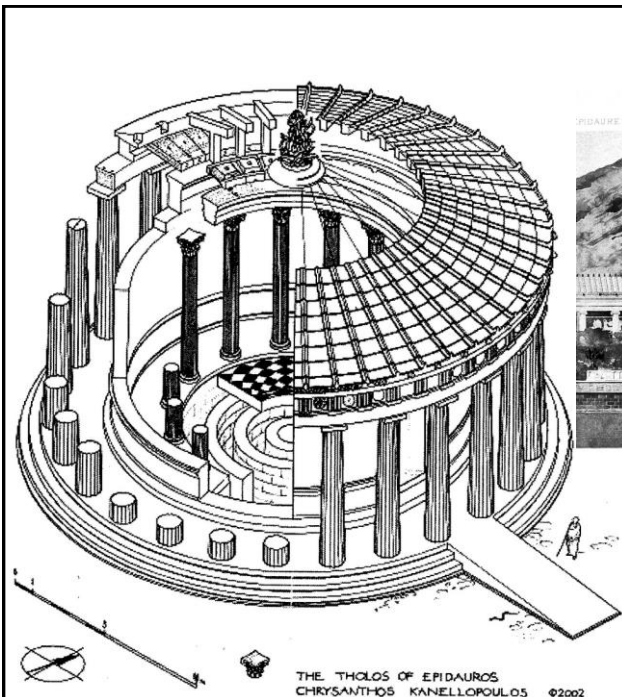
420-407. GPNE

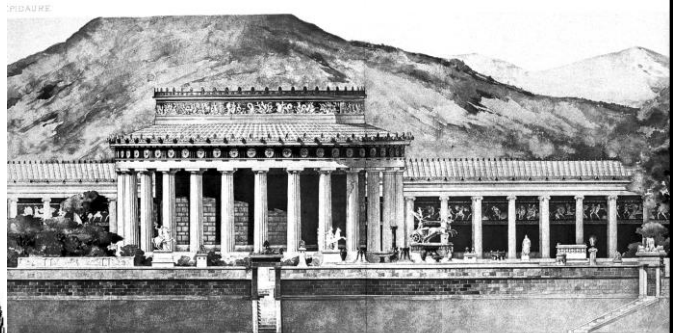
KORINTSKI HRAMOVI

Tolos Atine Pronaje,
Delfi

4. VPNE

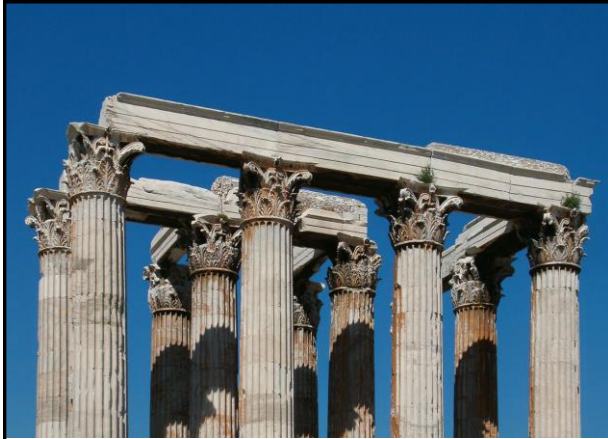
KORINTSKI HRAMOVI

Tolos,
Epidauros

arhitekta Poliklet Mlađi

4. VPNE

KORINTSKI HRAMOVI

**Olimpeion - Zevs iz
Olimpije,
Atina**

6-2. VPNE

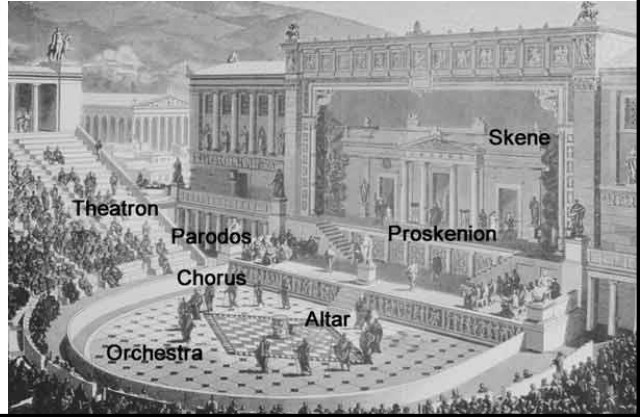
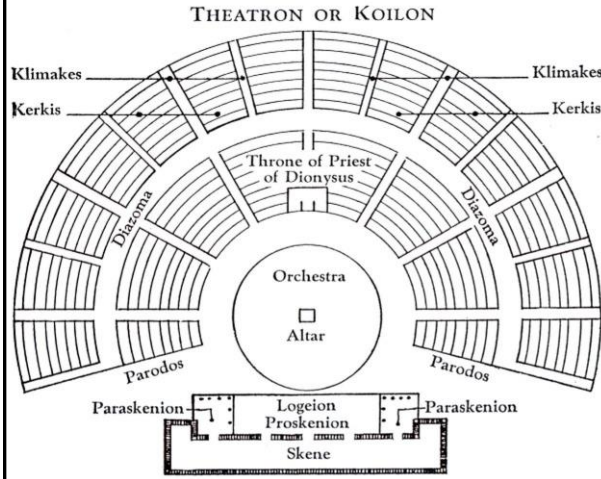
KORINTSKI HRAMOVI

**Lizikratov spomenik,
Arina**

335-334. GPNE

TEATRI I ODEONI

Teatar,
Epidaurus

4. VPNE

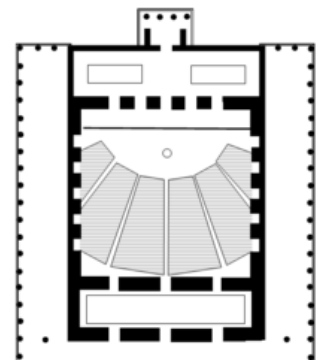
TEATRI I ODEONI

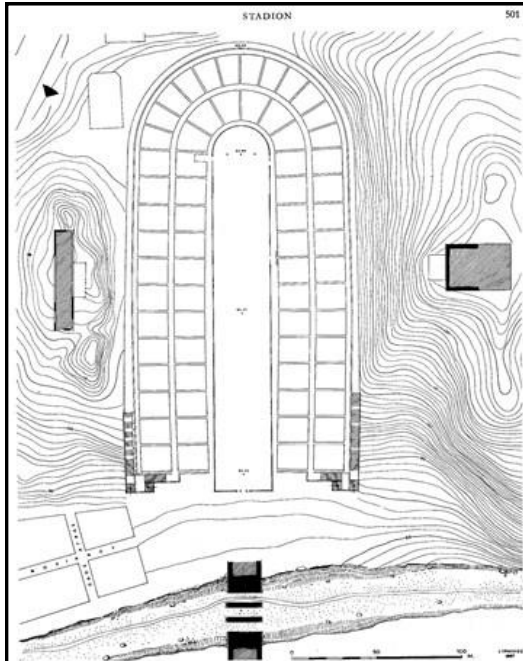
**Dionisijev teatar,
Atina**

4. VPNE

TEATRI I ODEONI

**Odeon,
Efes**

STADIONI I HIPODROMI

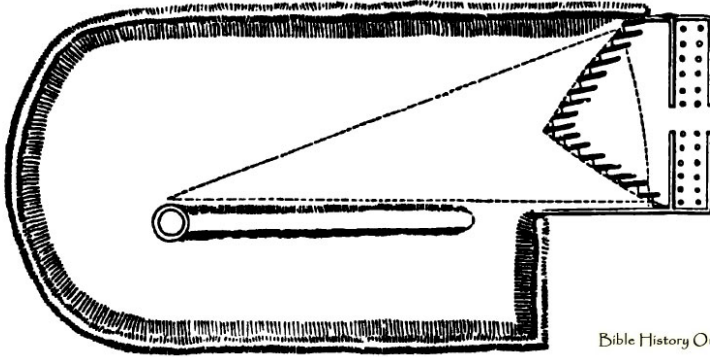
Stadion,
Atina

STADIONI I HIPODROMI

Stadion,
Olimpija

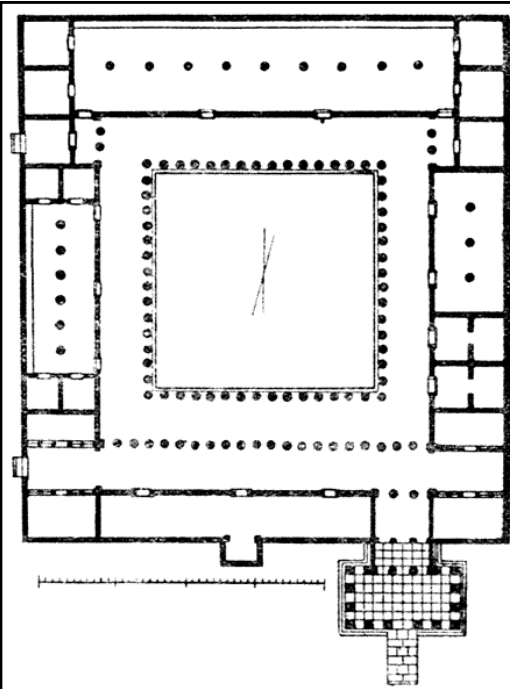
STADIONI I HIPODROMI

Bible History Online

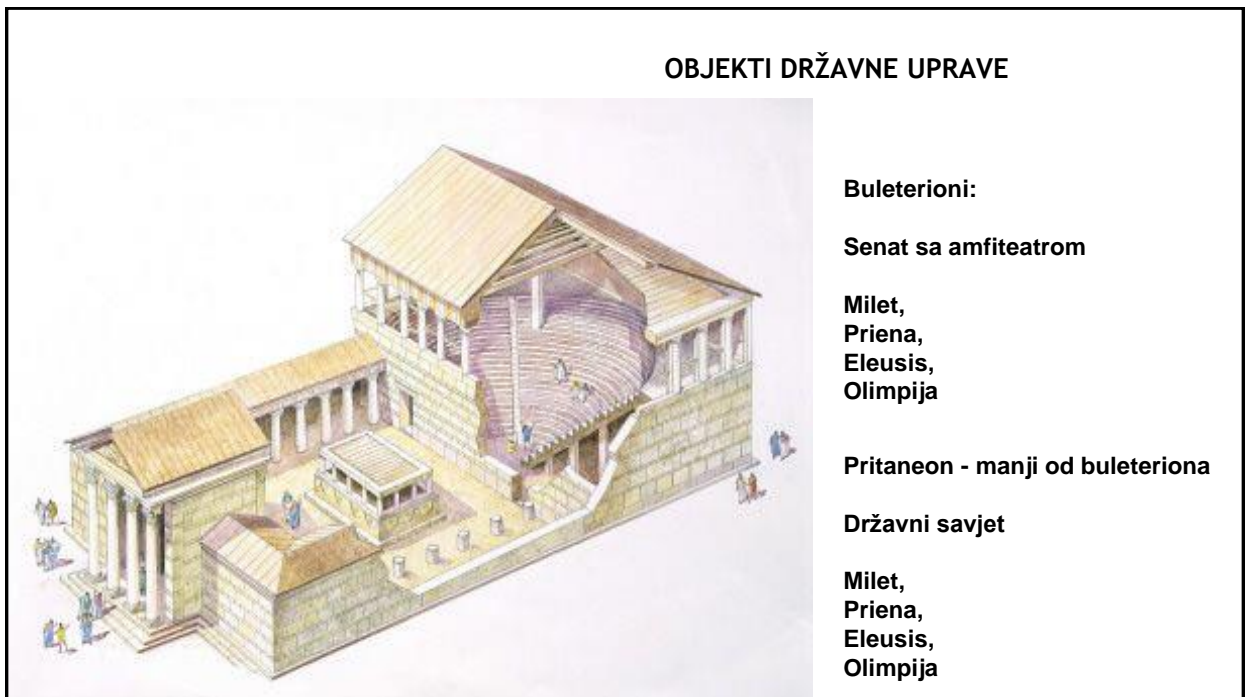
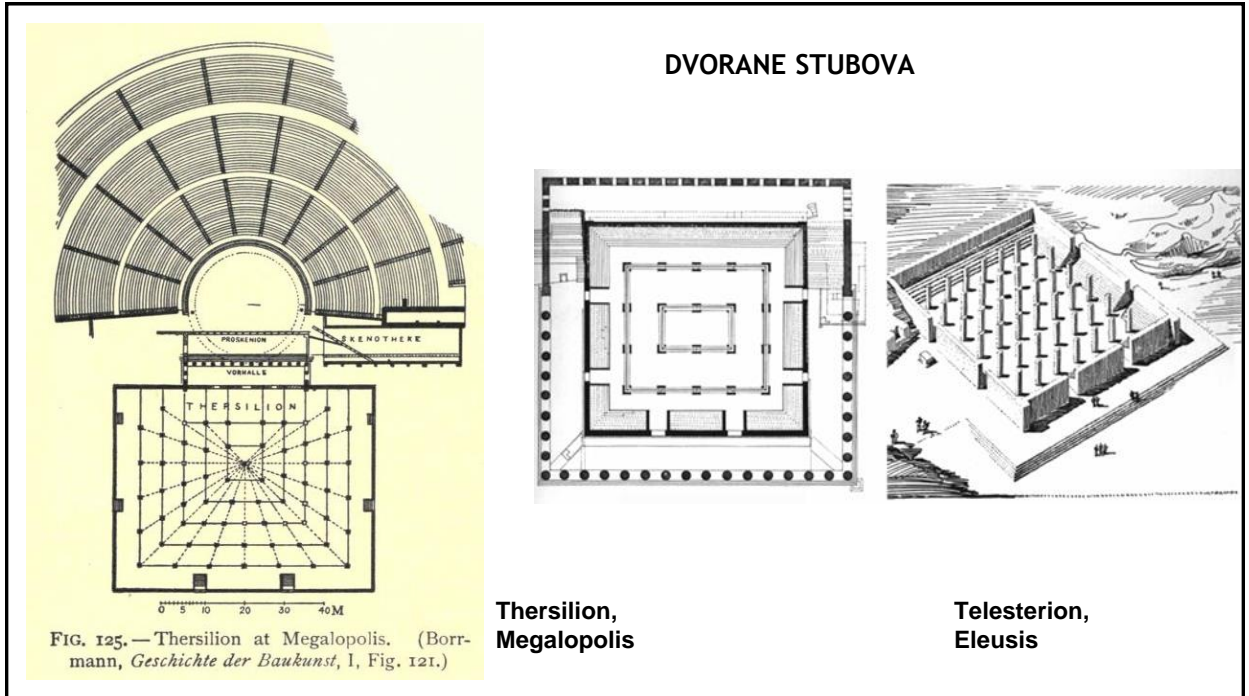
Hipodrom,
Olimpija

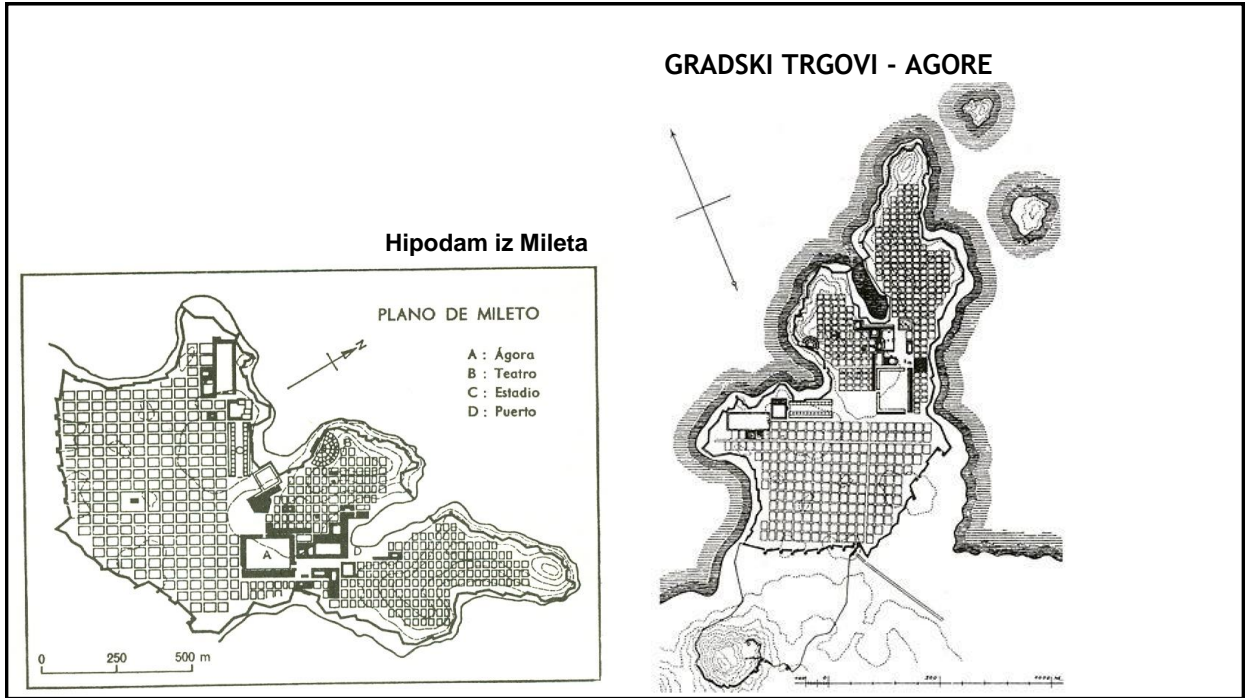
GIMNAZIONI I PALESTRE

Gimnazion
Epidaurus

Priena, Milet, Olimpija, Pergamon

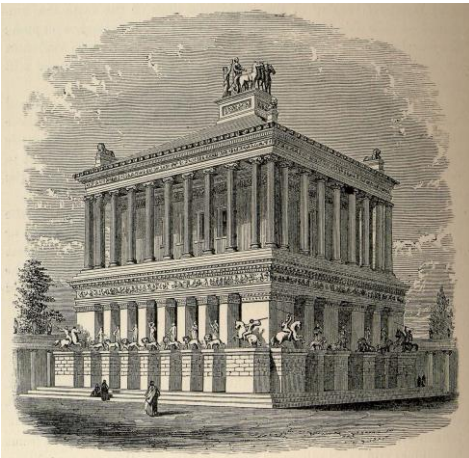

NADGROBNA ARHITEKTURA

Nadgrobnе stele

NADGROBNA ARHITEKTURA

Grob kralja Mauzola,
Halikarnas

4. VPNE

TRANZICIJA OD VEĆE GROBNICE U OBLIKU
TUMULUSA - IZ MIKENSKOG DOBA

ETRURSKA I RIMSKA ARHITEKTURA

dr Miroslav Malinović, docent
mmalinovic@aggfbl.org

NEPOZNATO PORIJEKLO ETRURACA

ETRURCI OSNIVAČI RIMA I ORGANIZACIJE DRŽAVE

U KONTAKTU SA GRČIM KOLONIJAMA NA APENINSKOM POLUOSTRUVU - DOLAZI DO SPAJANJA UTICAJA I SIMBIOZE

NAJSTARIJI PODACI O ETRURCIMA JAVLJAJU SE U 8. VPNE

12 GRADOVA - DRŽAVA, KOJE NIKAD NISU BILE UJEDINJENE

UREĐENJE: PRELAZAK IZ RODOVSKOG U ROBOVLASNIČKI SISTEM

GRADOVI: ČERVETERI, KORNETO, VELUTONIJA, KIJUZI

RELIGIJA, DOSTA MISTICIZMA I POSVEĆENOST ZAGROBNOM ŽIVOTU

BOŽANSTVA SU EKVIVALENTA GRČKIM: TINA - ZEVS, KUPRA - HERA, MINERVA - ATINA...

RIM JE NASTAO, PREMA LEGENDI, 753. GPNE, UJEDINJAVANJEM ETRURSKE, LATINSKE I SABINSKE OPŠTINE

OD 753. DO 510. GPNE RIMOM SU VLADALI KRALJEVI, POTOM DO 27. GPNE. JE RIM BIO REPUBLIKA, A OD OKTAVIJANA AVGUSTA JE BILO CARSTVO SVE TO 395. GODINE, KADA JE ZABILJEŽEN RASPAD ANTIČKOG RIMSKOG CARSTVA.

IAKO SU BILI "NAJKULTURNIJI," ETRURCI SU BRZO ASIMILOVANI SA LATINIMA, VEĆ U 4. VPNE, TE SE OD TADA MOŽE PRATITI RAZVOJ RIMSKE ARHITEKTURE

RAZVOJEM RIMA OD KRALJEVINE DO CARSTVA, PROŠIRIVALA SE I TERITORIJA RIMSKE DRŽAVE

SREDINOM 2. VIJEKA RAZVOJ PRELAZI U RASPAD

313. GODINA - CAR KONSTANTIN

313. GODINA - CAR KONSTANTIN, PROGLAŠAVA HRIŠĆANSTVO ZA RAVNOPRAVNU RELIGIJU SA PAGANSKOM

395. GODINA - CAR TEODOSIJE DIJELI CARSTVO NA ISTOČNO I ZAPADNO

476. GODINA - RASPAD RIMSKOG CARSTVA I KRAJ SREDNJEG VIJEKA

NAJVAŽNIJE - RASPAD ROBOVLASNIČKOG SISTEMA, POD UTICAJEM UNUTRAŠNJEG RASPADANJA I GERMANSKIH I SLOVENSkih OSVAJANJA

BLAGA KLIMA, POVOLJNI PRIRODNI USLOVI, IDEALNO OKRUŽENJE ZA RAZVOJ

PORED PRIRODNIH FAKTORA, PLEMENA NA APENINIMA SU BILA IZUZETNO NADARENA I SPOSOBNA

RELIGIJA SE NAŠLA POD UTICAJEM GRČKE

ZEVS - JUPITER

HERA - JUNONA

ATINA - MINERVA

ARES - MARS

AFRODITA - VENERA

ARTEMIDA - DIJANA

ETRURCI SU SNAŽNO PRIHVATILI SA ISTOKA LUK I SVOD, DOK SU STILSKE REDOVA PREUZELI OD GRKA

RIMLJANI SU DO SAVRŠENSTVA DOVELI POLAZNU OSNOVU

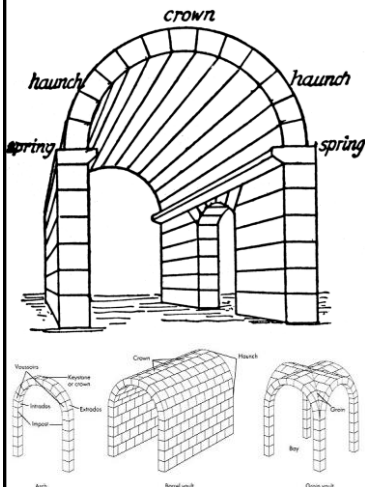

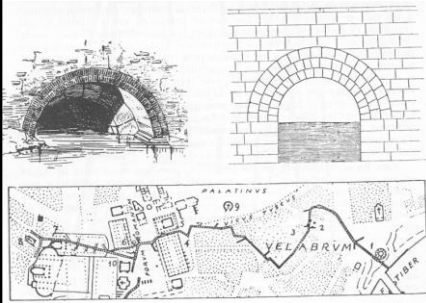
Greek Name	Roman Name	Description
Zeus	Jupiter	King of Gods
Hera	Juno	Goddess of Marriage
Poseidon	Neptune	God of the Sea
Cronos	Saturn	Youngest son of Uranus, Father of Zeus
Aphrodite	Venus	Goddess of Love
Hades	Pluto	God of the Underworld
Hephaistos	Vulcan	God of the Forge
Demeter	Ceres	Goddess of the Harvest
Apollo	Apollo	God of Music and Medicine
Athena	Minerva	Goddess of Wisdom
Artemis	Diana	Goddess of the Hunt
Ares	Mars	God of War
Hermes	Mercury	Messenger of the Gods
Dionysus	Bacchus	God of Wine
Persephone	Proserpine	Goddess of Underworld
Eros	Cupid	God of Love
Gaia	Gaea	Goddess of Earth

UMJETNIČKE EPOHE U ETRURSKO-RIMSKOJ ARHITEKTURI

1. EPOHA KRALJEVRSTVA - 753-510. GPNE
2. EPOHA REPUBLIKE - 510-27. GPNE
3. EPOHA CARSTVA - 27. GPNE-313. GODINE

EPOHA KRALJEVSTVA - PREVASHODNO ETRURSKA EPOHA, DOMINACIJA NAD LATINIMA I SABINJANIMA

**Kloaka maksima,
Rim**

**Jupiterov hram,
Rim**

**Vestin hram,
Rim**

**Porta Marcia na utvrdenju,
Peruđa**

**Tumulusi,
Ćerveteri (još i u Peruđi i Tarkviniji)**

EPOHA REPUBLIKE - ZADRŽAN ETRURSKI KURS, SVE DO OSVAJANJA ZEMALJA KOJE SU BILE POD ALEKSANDROM MAKEDONSKIM, KADA POČINJE ERA UTICAJA HELENIZMA, ALI ZABILJEŽENE SU I ETRURSKE GRADNJE

EPOHA REPUBLIKE VEOMA PRODUKTIVNA, BROJEM, VOLUMENOM I RASPROSTRANJENOŠĆU OBJEKATA

EPOHA CARSTVA NASTAVLJA SA RAZVOJEM, BILJEŽE SE SPOMENICI I VAN APENINA, NA NOVOOSVOJENIM ZEMLJAMA

KOD NAS: SALONA I SPALATO - DIKLECIJAN, PULA, SIRMIMUM

www.alamy.com - 02F78MP

MATERIJALI I KONSTRUKCIJE

- ETRURCI SU IMALI NA RASPOLAGANJU KAMEN, DRVO I OPEKU. OPEKA JE PRIMJENJIVANA TEK PRI KRAJU ETRURSKJE EPOHE, DOK JE KAMEN BIO GLAVNI GRAĐEVINSKI MATERIJAL
- ODLIČNO SU POZNAVALI TEHNIKE KLESANJA ČETVOROSTRANIH I PETOSTRANIH KAMENIH BLOKOVA
- BEZ SPOJNIH SREDSTAVA, SAMO DRVENI I METALNI KLINOVI (CEMENTNI MALTER TEK OD 2. VPNE)
- ZIDOVI U ALATRIJU, FINDI I NORBI

Etrurski zid u Alatriju
Peruđa

MATERIJALI I KONSTRUKCIJE

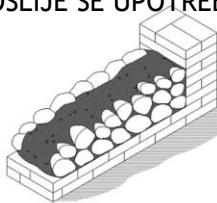
- LUK, SVOD I KUPOLA SU STIGLI SA ETRURCIMA NAJVJEROVATNIJE IZ MALE AZIJE (ODAKLE VJEROVATNO I POTIČU)
- TA ZNANJA, U KOMBINACIJI SA NOVOOTKRIVENIM MALTEROM KASNIJE SU OMOGUĆILA RIMLJANIMA VELIKE RASPONE, KAKVE ETRURCI BEZ MALTERA NISU MOGLI POSTIĆI
- KORIŠĆENO I DRVO, PO POTREBI UVOŽENO: KROVNA KONSTRUKCIJA, VRATA I PROZORI, PONEKAD TAVANICE

Gradska kapija,
Peruđa

MATERIJALI I KONSTRUKCIJE

- UVOĐENJE MALTERA OZNAČILO JE PRAVU REVOLUCIJU U ZIDANIM GRADEVINAMA.
- OD 2. VPNE POČINJE EKSPANZIJA RAZLIČITIH NAČINA UGRADNJE KAMENA, OPEKE, BETONA I MALTERA
- U 2. I 1. VPNE ZIDA SE NEPRAVILNIHM BLOKOVIMA, OD KRAJA 1. VPNE DO KRAJA 2. VNE ZIDA SE PRAVILNIM BLOKOVIMA, DOK JE POSLIJE ZABILJEŽENA UPOTREBA SITNIH KLESANIKA
- POSLIJE SE UPOTREBLJAVA ZA OBLOGU PEČENA OPEKA I RAZNOBOJNI MERMERI

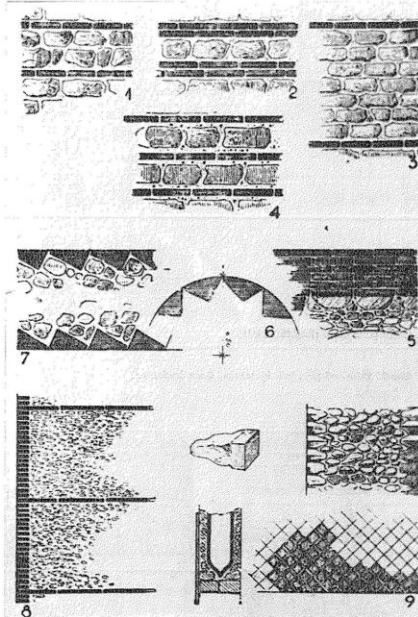
OPUS INCERTUM

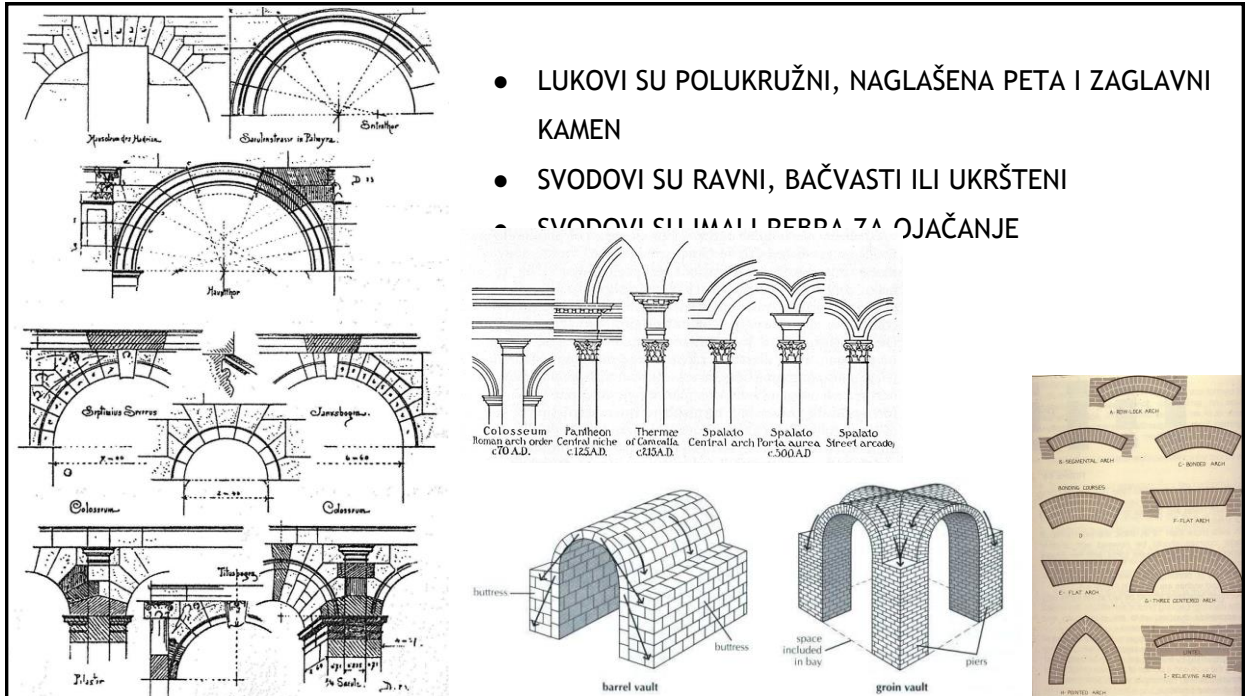
OPUS RETICULATUM

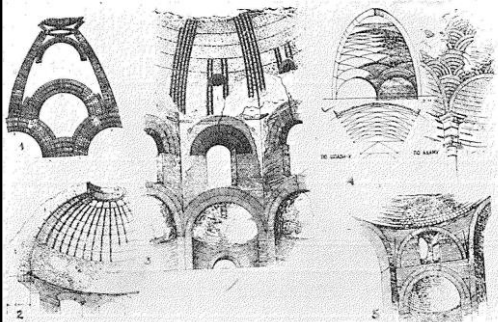
OPUS LATERICIUM

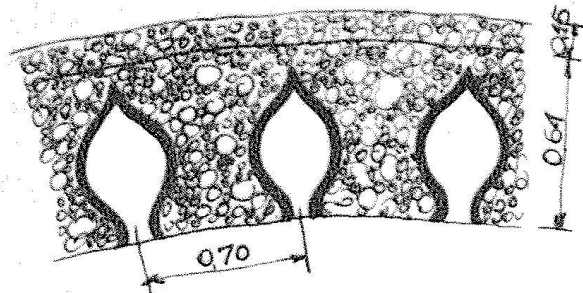
Sl. 240. Rimski vezovi zidanja — opusi. 1, 2, 3, 4, 5 — opus mixtum, (miješani zid — kamen i opeka); 6, 7, 8 — opus cementicum (emplekton) — betonski liv sa kamenom oblogom; 9 — opus reticulatum (mrežasti vez) — liv sa oblogom od malih kamenih kocki.

Sl. 247. Konstrukcije rimskih kupola. 1 — Panteon; 2 — Hram u Tivoliju; 3 — Hram Minerve Medike; 4 — Dioklecijanov mauzolej u Splitu; 5 — Karakaline terme u Rimu

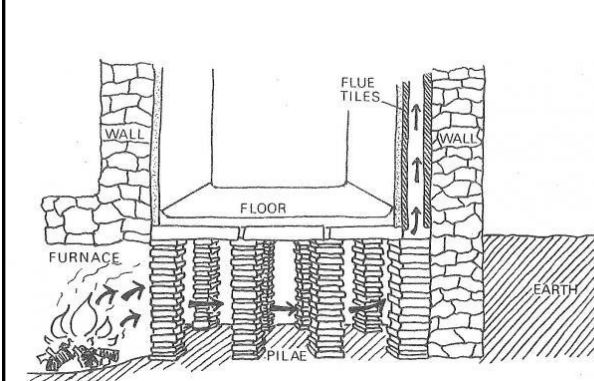
- KUPOLE SU GRAĐENE IZNAD OKTOGONALNIH ILI OKRUGLIH OSNOVA, NE IZNAD KVADRATNIH
- IZNAD OKTOGONALNIH OSNOVA BILE SU KRIŠKASTE, A JAJOLIKE ILI HEMISFERIČNE KUPOLE IZNAD OKRUGLIH OSNOVA
- I IVNI RFTON - FMPI FKTON

Lonci u svodovima

- OBLAGANJE PLOČAMA OD PEČENE GLINE
- OBLAGANJE KROVOVA GLINENIM CRIJEPOM
- NAROČIT IZUM: SISTEM PODNOG GRIJANJA - HIPOCAUSTUM

STILSKI REDOVI

TOSKANSKI - POD UTICAJEM ETRURACA

RIMSKI DORSKI

RIMSKI JONSKI

RIMSKI KORINTSKI

KOMPOZITNI RED

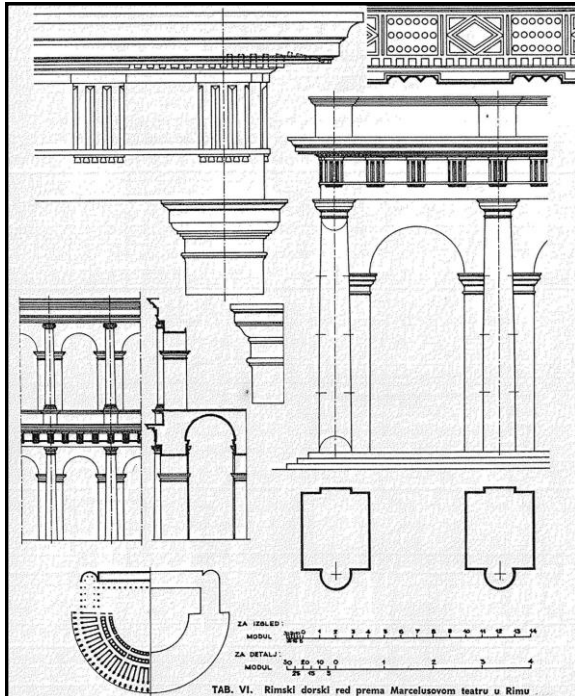
$\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ I PILASTER VS STUB

ZIDOVI, LUKOVI I SVODOVI - NOSIVI DIJELOVI

STUBOVI I PILASTRI SA ENTABLATUREM - DEKORACIJA

ZBOG VISINE RAZVIJENI I POSTAMENT I VIJENAC SA

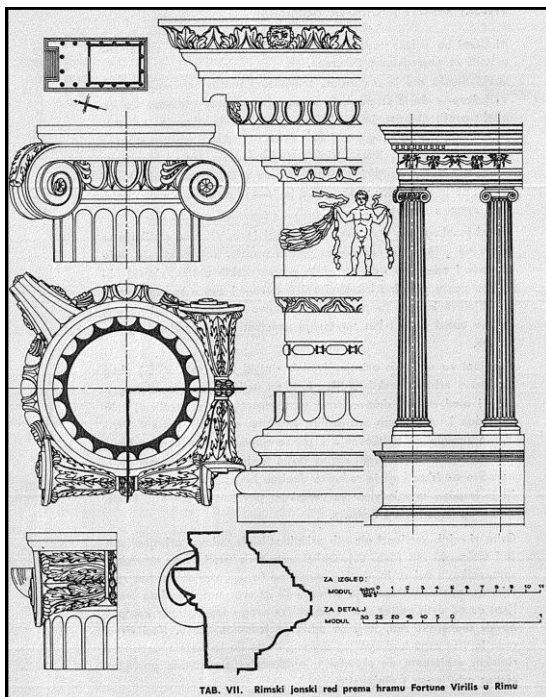
ATIKOM IZNAD ENTABLATURE

TAB. VI. Rimski dorski red prema Marcellusovom teatru u Rimu

STILSKI REDOVI

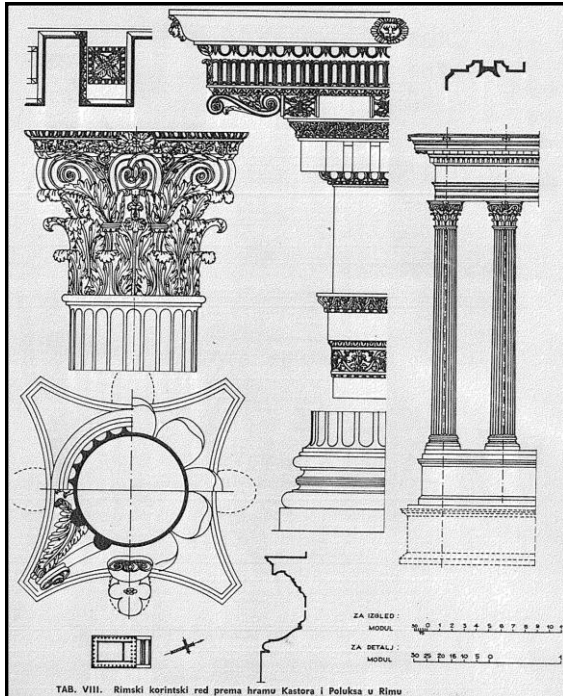
DORSKI RED: STUB DOBIO STOPU (PLINTA I TORUS), U KAPITELU EHINUS ZAMJENJEN JONSKIM KIMATIONOM, OSOVINE STUBOVA U OSOVINA TRIGLIFA, VITKIJI: 16-17 MODULA, DOK JE ENTABLATURA SVEGA 4 MODULA

TAB. VII. Rimski jonski red prema hramu Fortone Virilis u Rimu

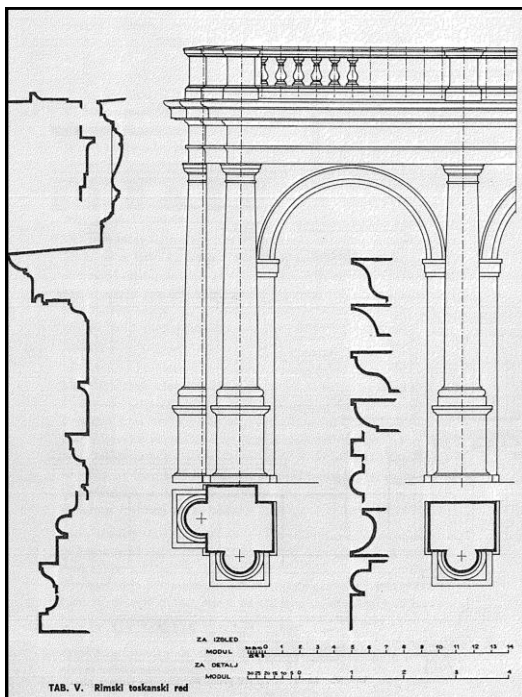
STILSKI REDOVI

JONSKI RED: NEMA VELIKIH RAZLIA U ODNOSU NA GRČKI UZOR, OSIM ŠTO SU OBLICI JEDNOSTAVNIJI I PRAVILNI KRUŽNI

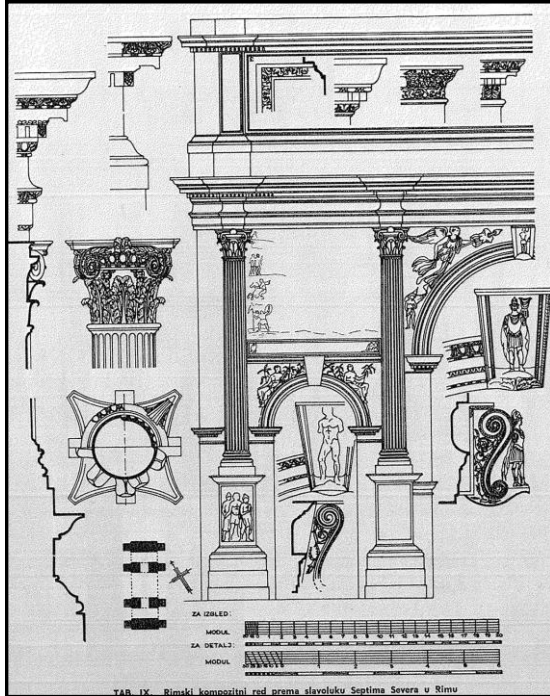
STILSKI REDOVI

KORINTSKI RED: ZBOG DEKORATIVNOSTI DOBIO NAJZNAČAJNIJE MJESTO, UVEDENA ČVRSTA PRAVILA ZA PROPORCIONISANJE I OBLIKOVANJE (ZA RAZLIKU OD GRKA), I ENTABLATURA JE DOBILA VELIKU PAŽNJU

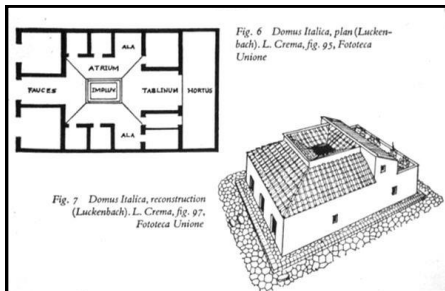
STILSKI REDOVI

TOSKANSKI RED: IZVOR SU ETRURCI KOJI SU NEVJEŠTO PREUZELI DORSKI STILSKI RED OD GRKA, TEK KASNIJE SU GA RIMLJENI REMODELOVALI I OBLIKOVALI U STILSKI RED

STILSKI REDOVI

KOMPOZITNI RED: BOGATA VARIJANTA KORINTSKOG REDA, GRUBA KOMBINACIJA JONSKIH VOLUTA I AKANTUSOVOG LIŠĆA

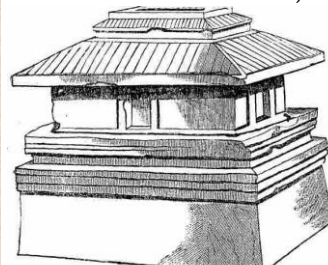
STAMBENA ARHITEKTURA

ITALSKA KUĆA JE ETRURSKA STAMBENA KUĆA, ČIJI JE UZOR GRČKA STAMBENA KUĆA

CENTRALNI PROSTOR - ATRIJUM

PROSTORIJE BEZ ZIDOVA PREMA ATRIJUMU - ALE

ATRIJUM UVIJEK OTVOREN, RJEDE ZATVOREN

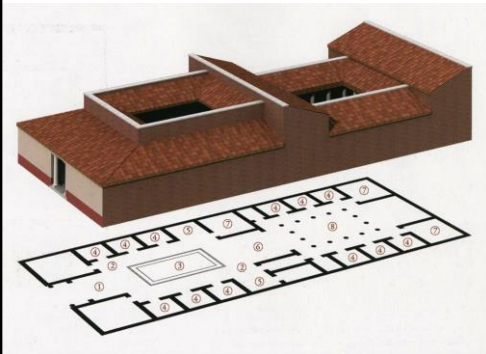
STAMBENA ARHITEKTURA

KASNIJE JE KUĆA SLOŽENIJA, IMA DVA DIJELA

PRVI DIO ODGOVARA ETRURSKOJ, A DRUGI GRČKOJ
KUĆI SA PERISTILOM - USKI PROLAZ MESAULOS,
POVEZUJE DVA DIJELA KUĆE - JAVNI I PRIVATNI

GRADSKE KUĆE U POMPEJIMA I HERKULANUMU

**Bogata kuća u
Pompejima**

STAMBENA ARHITEKTURA

PORED GRADSKE KUĆE BOGATIJIH VLASNIKA,
POSTOJALE SU I SEOSKE KUĆE BOGATAŠA - VILE

POTPUNI KONTRAST U ODNOSU NA GRADSKU KUĆU

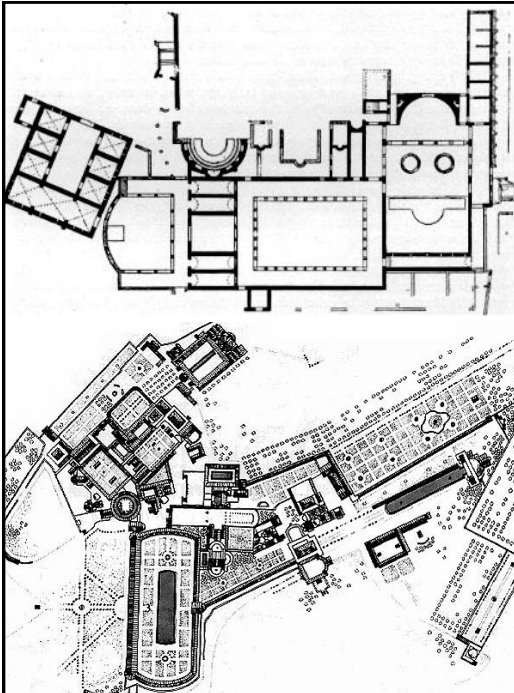
OTVORENO PREMA PEJZAŽU

BOGATI SADRŽAJI, NEKADA I ZIMSKE/LJETNE ZONE

GRIJANJE LUKSUZNO - HIPOCAUSTUM

**Hadrijanova villa,
Tivoli kod Rima**

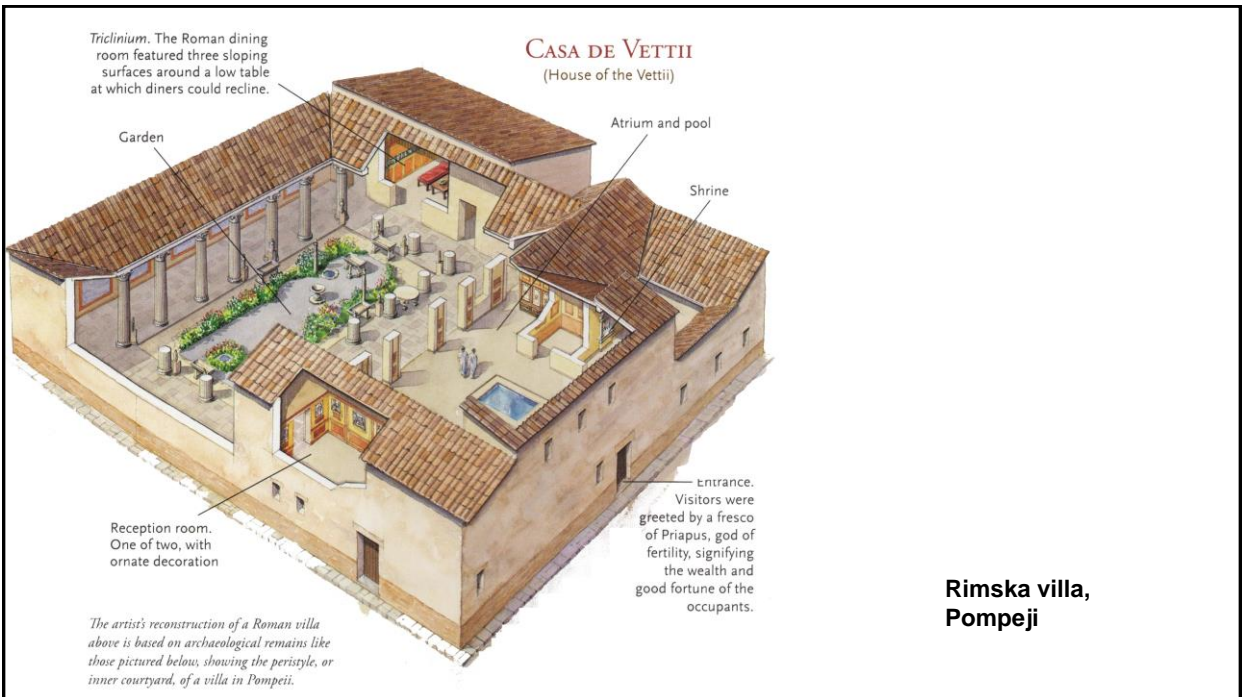
početak 2. VNE

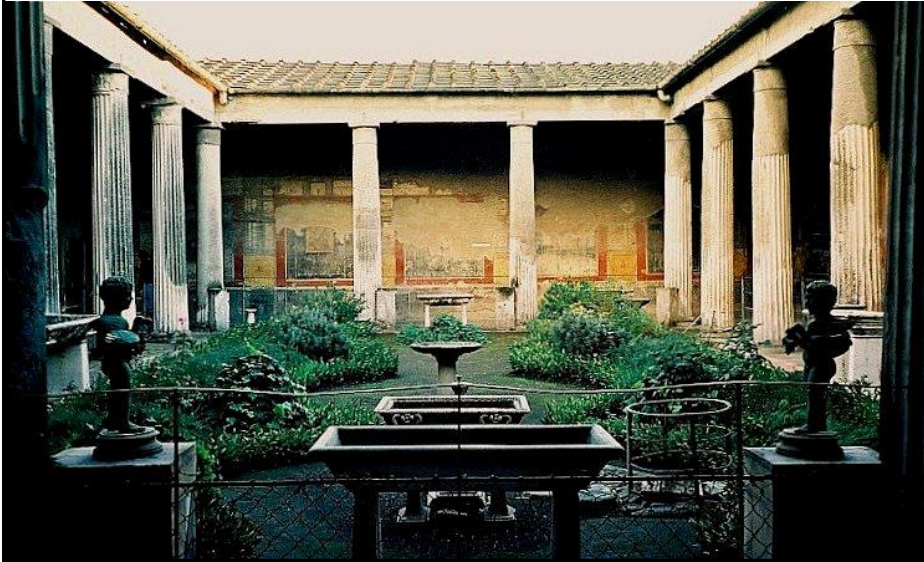

**Hadrijanova villa,
Tivoli kod Rima**

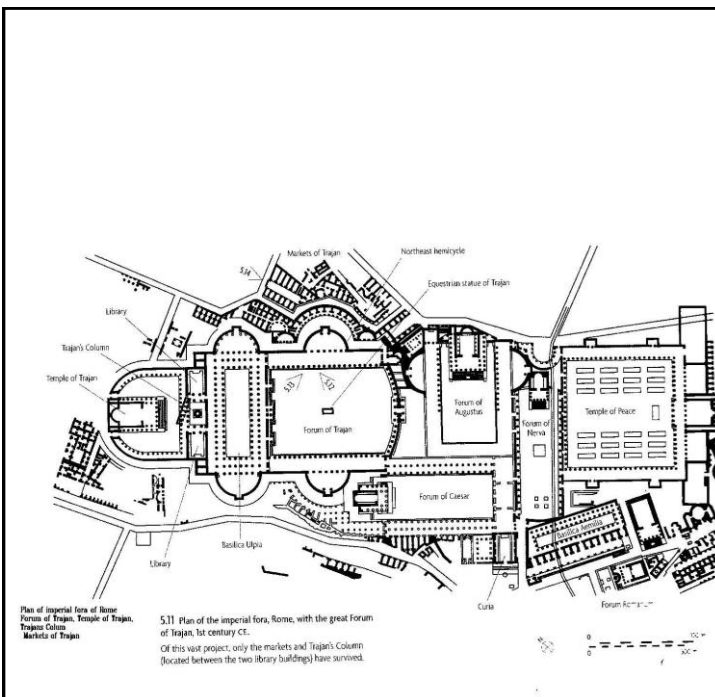
početak 2. VNE

**Rimska villa,
Pompeji**

Rimska villa,
Pompeji

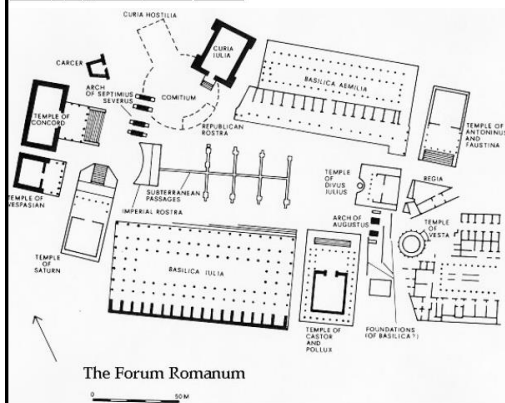
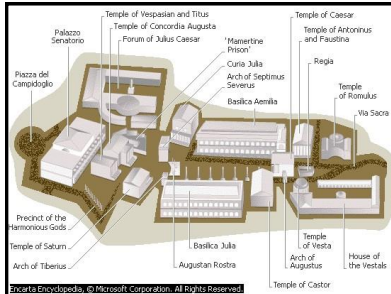
GRADOVI I FORUMI - RIMSKI GRADSKI TRGOVI

BOGAT UTICAJ ETRURSKJE ZAOSTAVŠTINE
- KARDO I DEKUMANUS, DVIJE
ORTOGONALNE ULICE KOJE DIJELE GRAD
NA ČETIRI KVADRANTA
PRVENSTVENO KOD KASTRUMA I
LOGOGRA, DOK JE MREŽA BILA MALO
SLOBODNIJA KOD GRADOVA

Trajanov i Avgustov
forum, Rim

Apollodorus iz Damaska

početak 2. VNE

GRADOVI I FORUMI - RIMSKI GRADSKI TRGOVI

ANALOGIJA SA AGORAMA: HRAMOVIMA,
BAZILIKAMA, BIBLIOTEKAMA, UPRAVA,
PRODAVNICE, GOVORNICE

FORUM ROMANUM
FORUMI AVGUSTA, VESPAZIJANA, TITA I
TRJANA

**Forum Romanum,
Rim**

Doba Republike

GRADOVI I FORUMI - RIMSKI GRADSKI TRGOVI

JASNA GEOMETRIJA - PRAVOUGAONA
OSNOVA, U ODNOSU NA SLOBONE
PROPORCIJE GRČKE AGORE

SVI GRADOVI IMALI SVOJE FORUME -
CENTRE ŽIVOTA

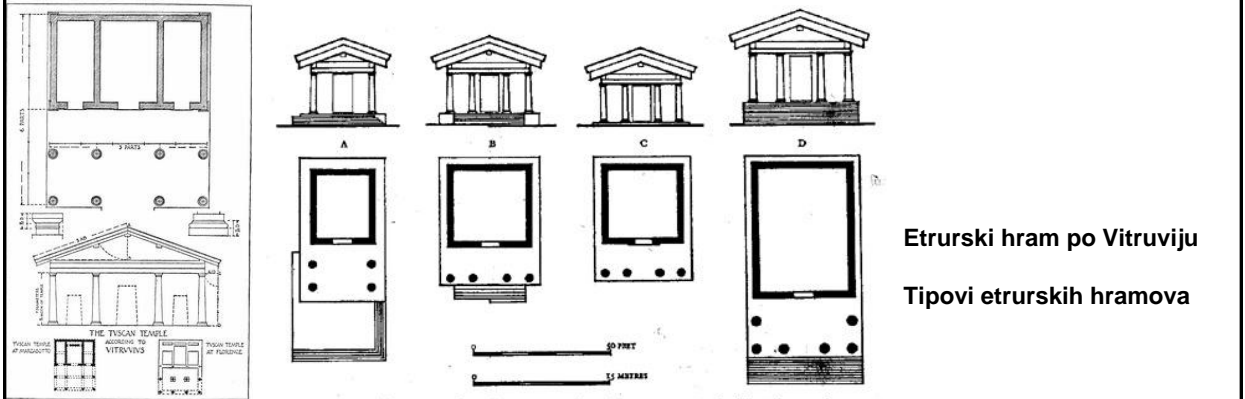
**Forum Romanum,
Rim**

Doba Republike

HRAMOVI

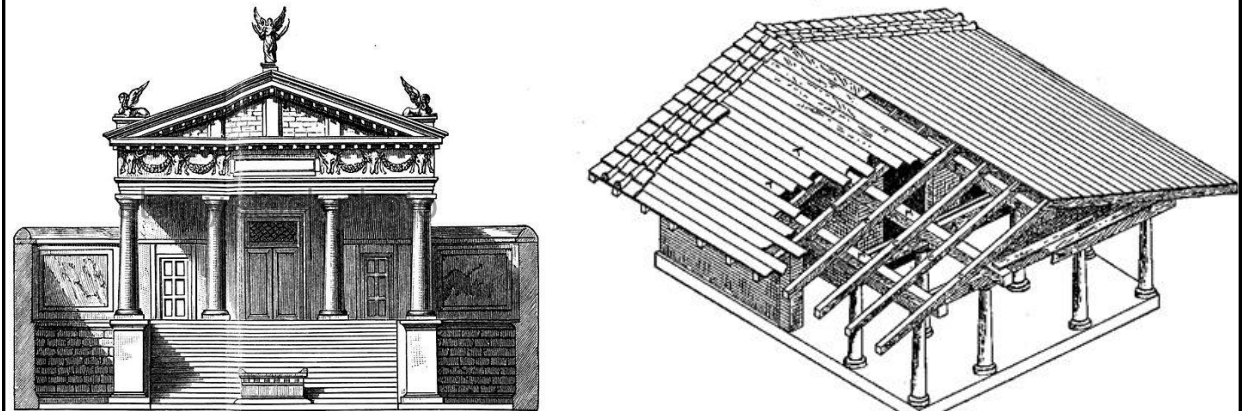
USLJED UTICAJA ETRURACA I GRKA, RIMSKI HRAMOVI SU PRAVOUGAONOG OBLIKA

NAJČEŠĆE PROSTILOSI, PERIPTEROSI I PSEUDOPERIPTEROSI

HRAMOVI

ETRURSKI HRAMOVI IMAJU VISOK POSTAMENT I VIŠE CELA

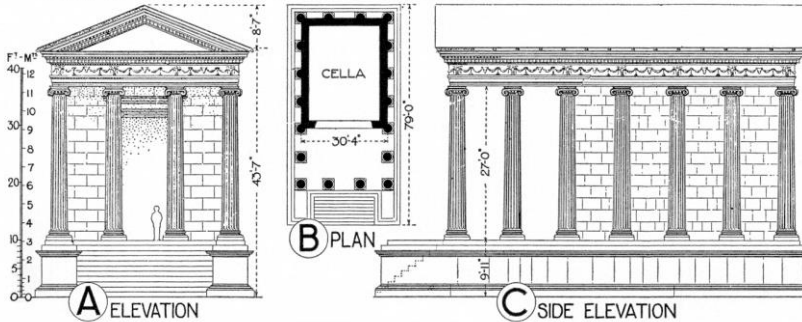

HRAMOVI

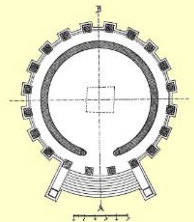
RIMSKI HRAMOVI: LOGIKA
HRAMA I FUNKCIJA SU
ANALOGNI GRČKOM HRAMU

TEMPLE OF FORTUNA VIRILIS : ROME

**Hram Fortune Virilis
Rim**

3-4; oko 1. VPNE

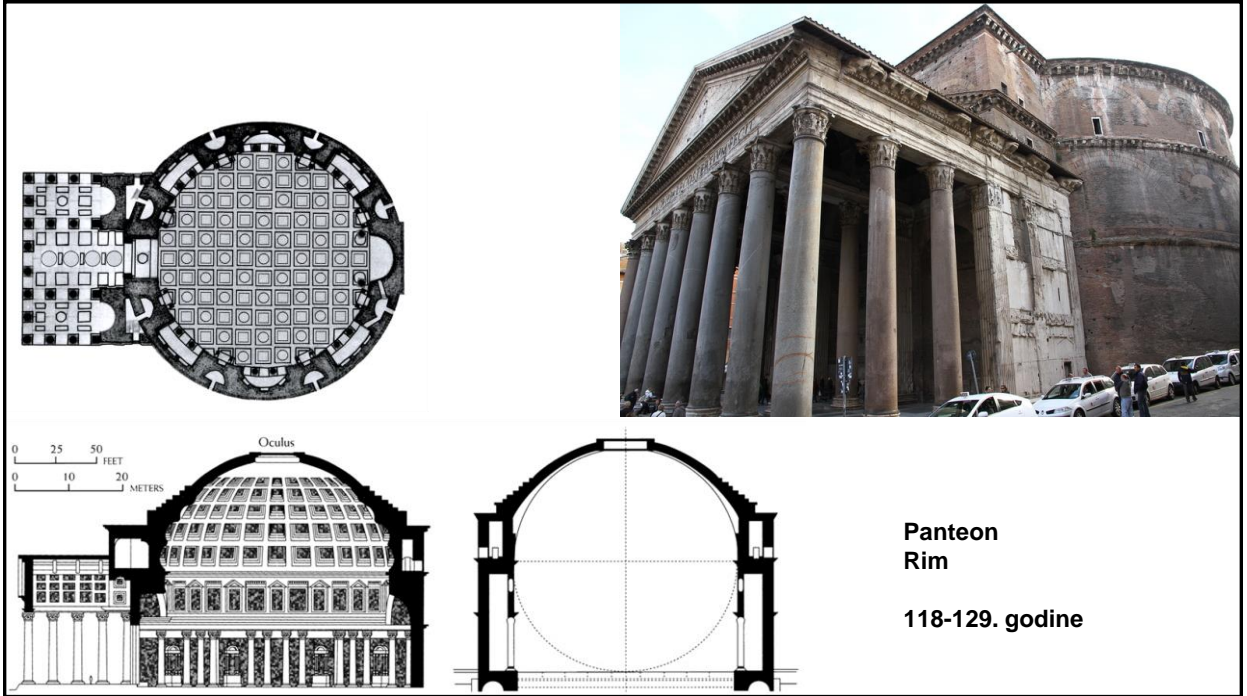
HRAMOVI

RIMSKI HRAMOVI: LOGIKA
HRAMA I FUNKCIJA SU
ANALOGNI GRČKOM HRAMU

**Vestin hram
(Hram Herkulesa
Pobjednika)
Rim**

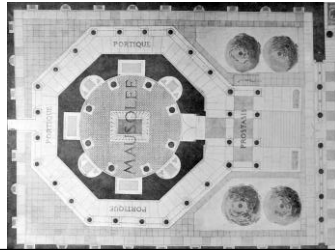
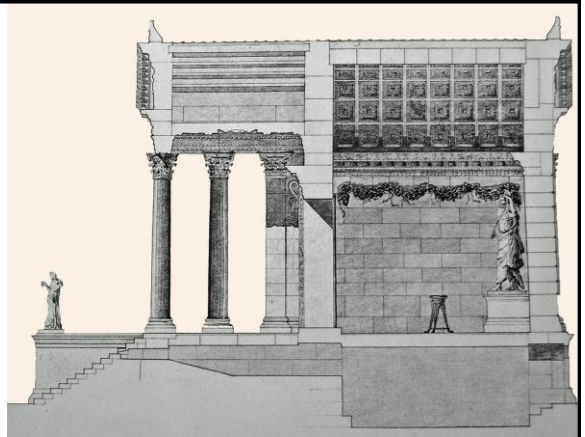
3-4; oko 1. VPNE

**Panteon
Rim**
118-129. godine

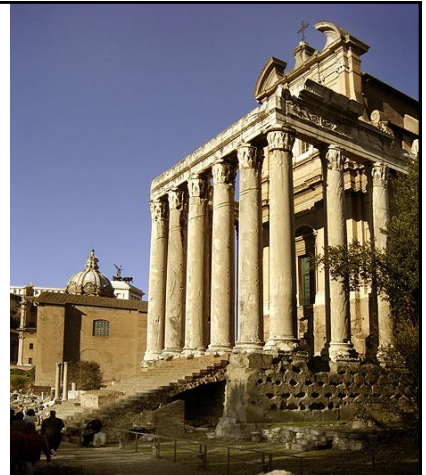
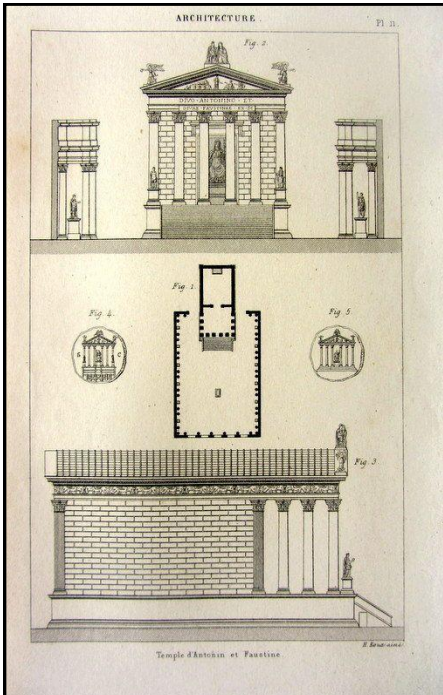

**Panteon
Rim**
118-129. godine

Dioklecijanov mauzolej
Split

305. godina

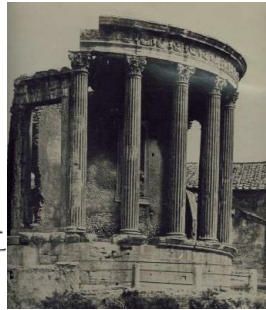
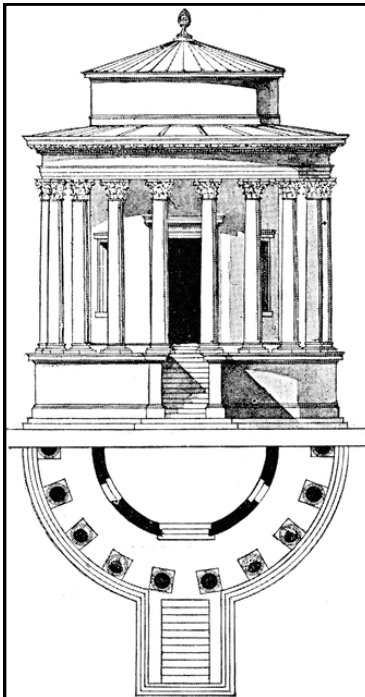

Hram Antonina i Faustine
Rm

2. VNE

Dioskurov hram
Rm
1. VNE

Vestin hram,
Tivoli
1. VPNE

**Trajanov hram,
Rim**

125-138.

**Hram Vespazijana i Tita,
Rim**

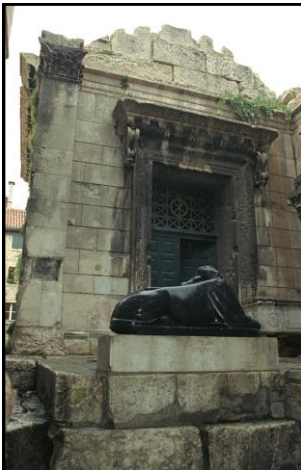
79.

**Hram Konkordije,
Rim**

4. VPNE

Hram u Nimu

2. VNE

**Jupiterov hram,
Split**

kraj 3. VNE

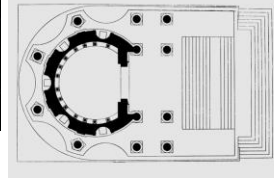
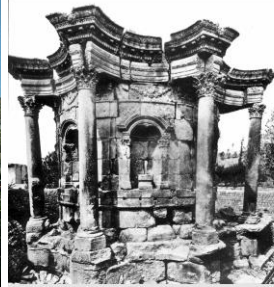
**Avgustov hram,
Pula**

2. GPNE - 14. GNE

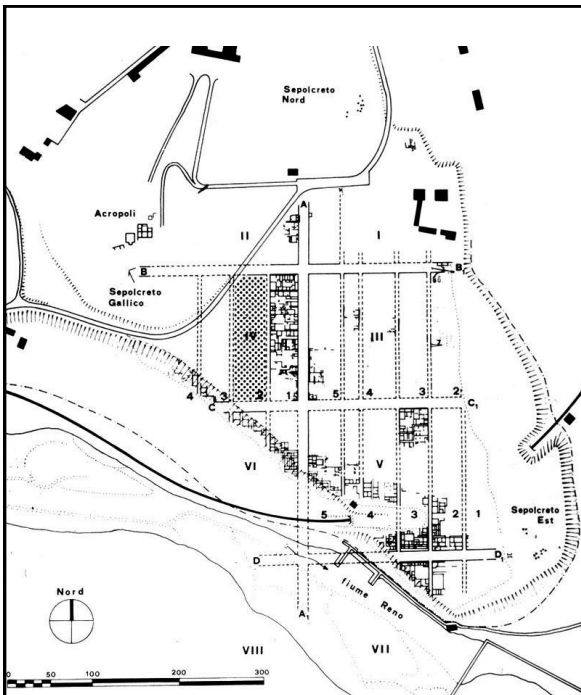
**Bahusov hram,
Balbek**

2-3. VNE

**Venerin hram,
Balbek**

3. VNE

KOMUNALNE GRADNJE

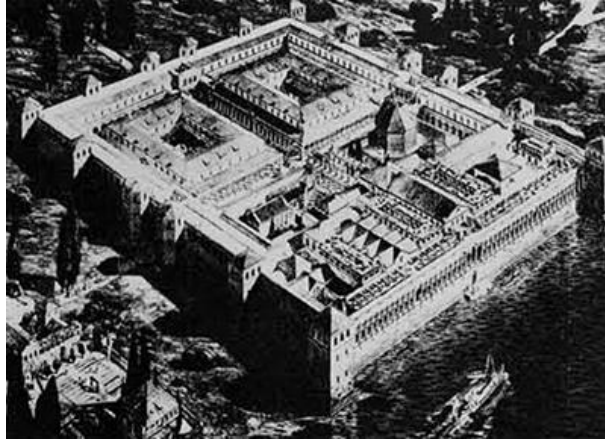
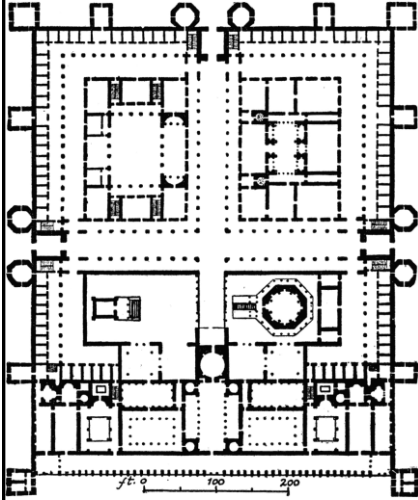
ETRURSKE OSNOVE: DVIJE ORTOGONALNE
ULICE (KARDO I DEKUMANUS), ŠIRINE I DO
15m

MARZABOTTO - POSLUŽIO KAO UZOR ZA
RIMSKA UTVRĐENJA I VOJNE LOGORE

GRADOVI ZAŠTIĆENI I UTVRĐENI

POSVEĆENA PAŽNJA ZASVEDENIM KAPIJAMA
(NPR. PERUĐA)

**Osnova etruskog grada
Marzabotto**

Dioklecijanova palata

Split

295-305.

KOMUNALNE GRADNJE

KANALIZACIONI SISTEM: KLOAKA MAKSIMA U
RIMU - DJELO ETRURACA

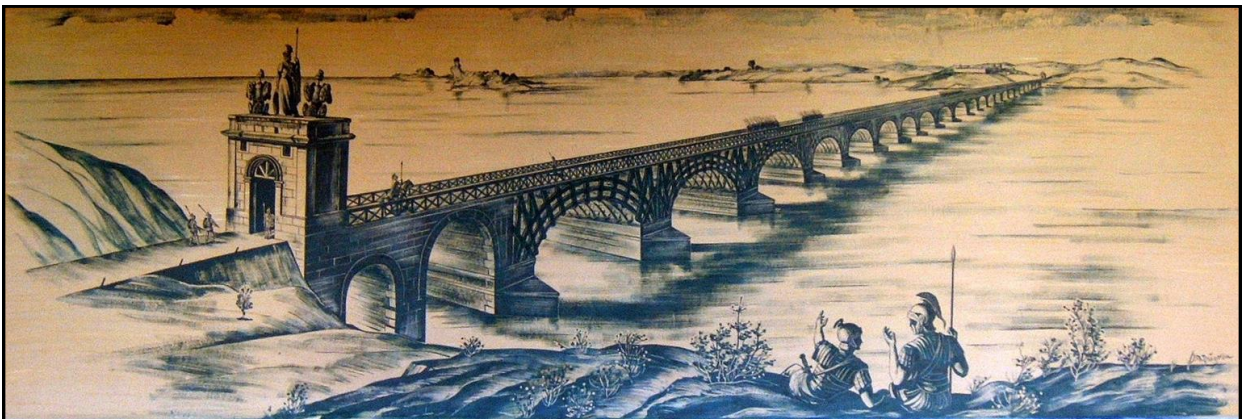

RIMSKI ARHITEKTI NAPREDOVALI:
AKAVADUKTI I MOSTOVI

Pont du Gard

Nîmes

40-60. godine

Trajanov most

Kladovo

Apollodorus iz Damaska

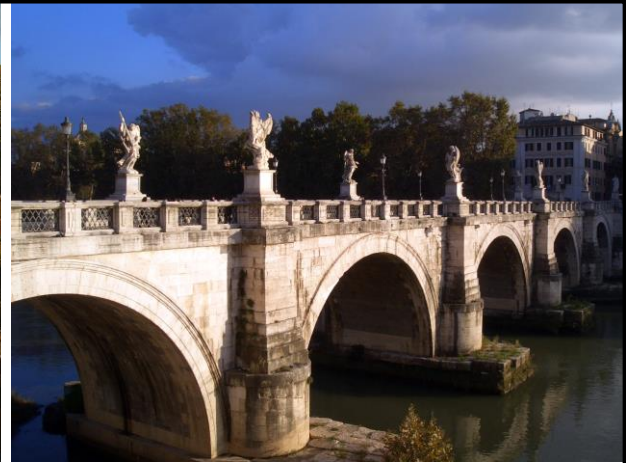
103-105.

Trajanov most

Alcantara

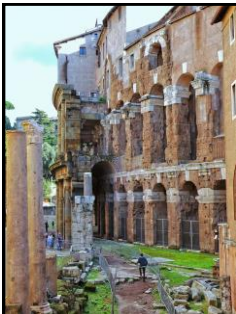
104-106.

Pons Aelius

Rim

134.

TEATRI

BINA

ORKESTRA

GLLEDALIŠTE

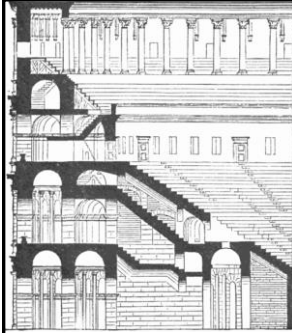
U RIMU: MARSELOV I POMPEJEV, JOŠ U
OSTIJI, POMPEJIMA, HERKULANUMU,
ORANŽU, TIMGADU, PERGAMONU, STOBIJU,
SOLINU, PULI...

Marcelov teatar

Rim

13. GPNE

AMFITEATRI

NE KORISTE NAGIB TERENA ZA GLEDALIŠTE,
VEĆ SU POTPUNO IZGRAĐENI

GLEDALIŠTE - KAVEA

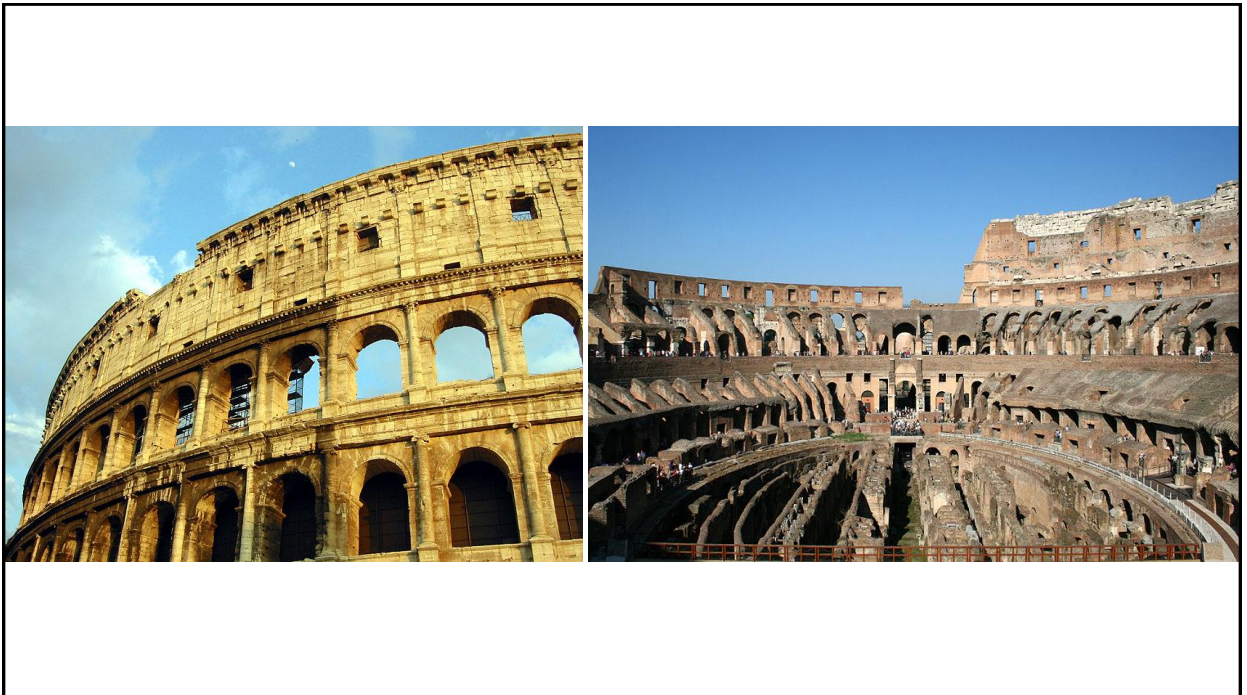
ARENA

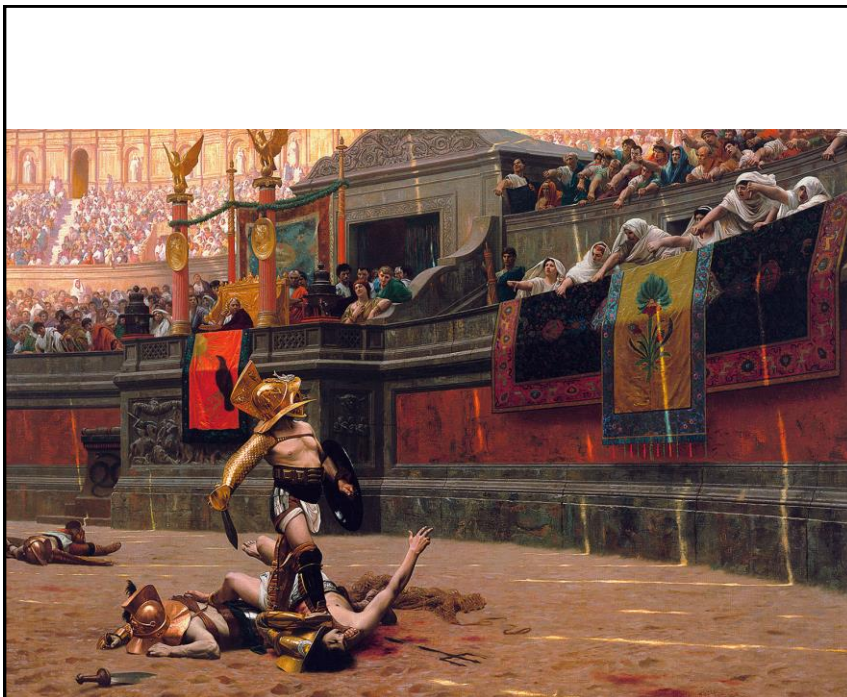
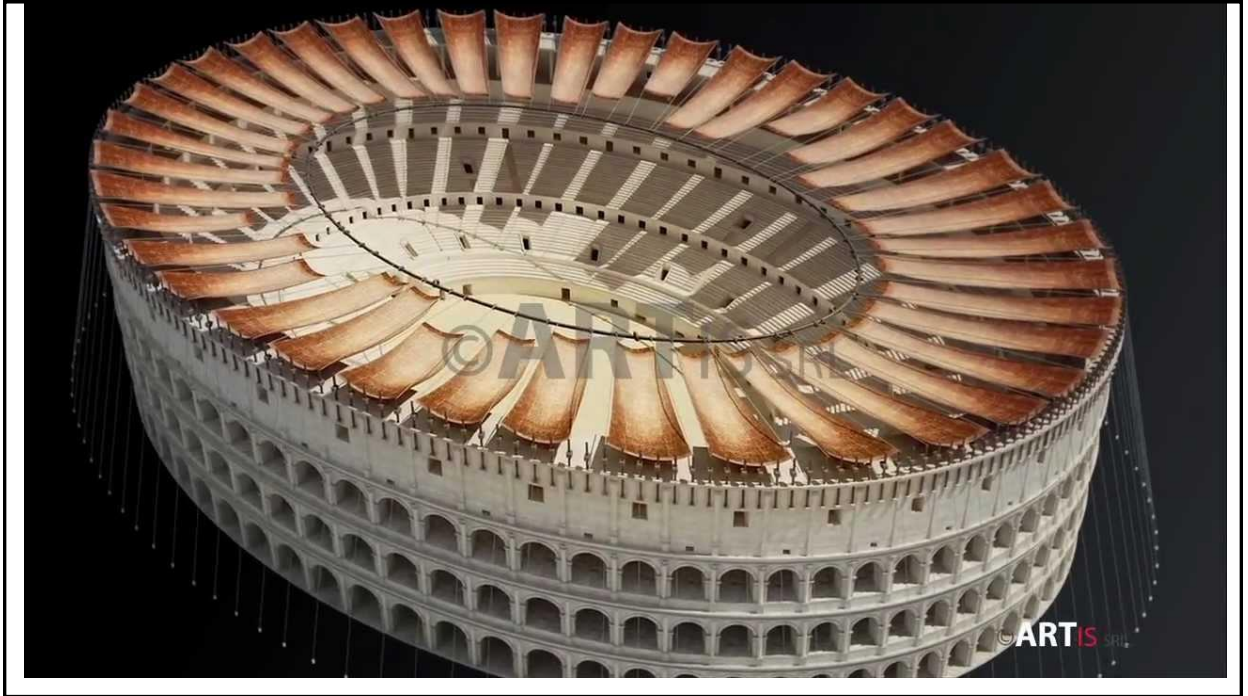
RIM, POMPEJI, VERONA, HERKULANUM,

ARL, NIM, PULA *Flavijevski amfiteatar
(Vespazijan, Titus i
Domicijan)*

Rim

70-80.

Pollice Verso (Thumbs Down) Jean-Léon Gérôme, 1872.

CIRKUSI

IZDUŽENE ARENE ZA TRKE DVOKOLICA

NERONOV CIRKUS, CIRKUS MAKSIMUS U RIMU, CIRKUSI U ORANŽU, VIENI I CARIGRADU.

Circo Massimo

Rim

TRIJUMFALNE KAPIJE

SA JEDNIM OTVOROM: AVGUSTOVA U SUZI, TITOVA U RIMU, TRAJANOVA U BENEVENETU I ANKONI, HADRIJANOVA U ATINI

SA TRI OTVORA: SEPTIMA SEVERA NA FORUMU, KONSTANTINOVA KOD KOLOSEUMA, TRAJANOVA U TIMGADU I TIBERIJEVA U ORANŽU.

Konstantinova trijumfalna kapija

Rim

315.

Trajanova trijumfalna kapija

Benvenuto

114-117.

TRIJUMFALNI STUBOVI

STUB MARKA AURELIJA (2. VNE)

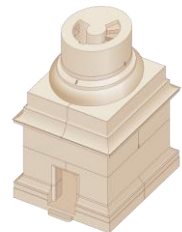
TRAJANOV STUB (2. VNE)

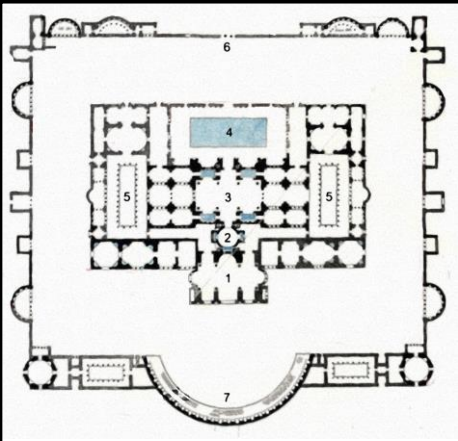
KONSTANTINOV STUB

Trajanov stub

Rim

107-113.

TERME

ORIGINALNI RIMSKI IZUM, UJEDINILE FUNKCIJE PALESTRI I GRČKIH GIMNAZIONA, BAZILIKE I BIBLIOTEKA SA KUPATILIMA.

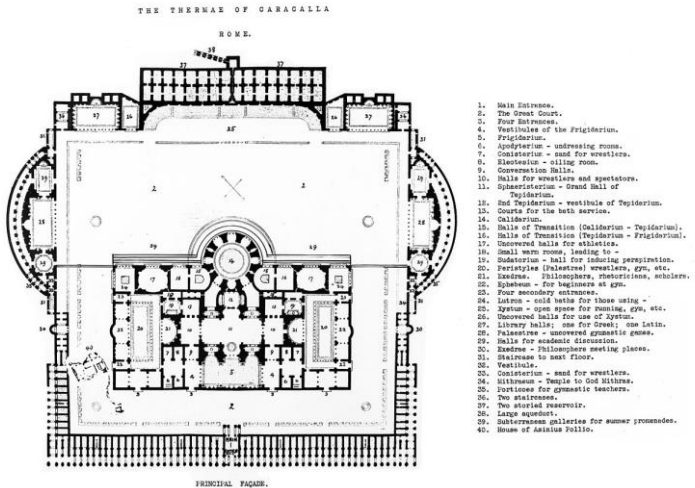
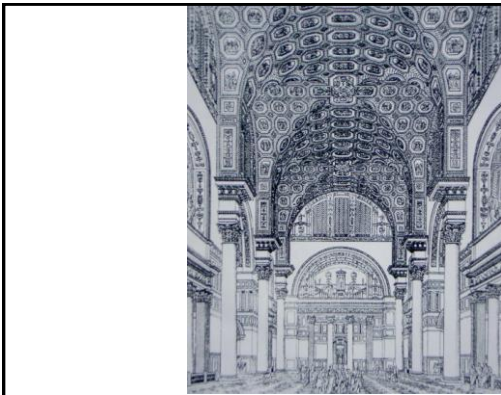
DIOKLECIJANOVE I KARAKALINE NAJZNAČAJNIJE RIMSKE TERME.

Dioklecijanove terme

Rim

306.

Karakaline terme

Rim

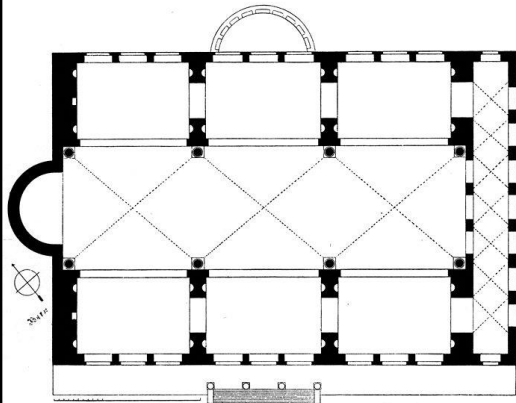
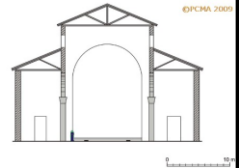
212-218.

BAZILIKE

BAZILEUS STOA U ATINI SA TRI BRODA

ŠAROLIKE FUNKCIJE: SUDNICE,
TRŽNICE, BERZE...

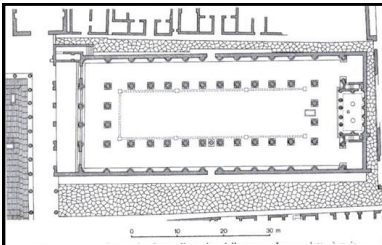

2. ROM: CONSTANTINSBASILICA.

*Konstantinova -
Maksenciusova bazilika*

Rim

312.

Bazilika

Pompeji

kraj 2. VPNE

NADGROBNA ARHITEKTURA

ETRURSKI I ETRURSKO-RIMSKI PERIOD:
SLOBODNOSTOJEĆI TUMULUS (ĆERVETERI)
GROBNICA SA KOCKASTIM POSTOLJEM I
DODACIMA IZNAD (ALBAN)
GROBNICA U STIJENI (ORVIETO I VAL D'ASO)

Ukopane grobnice,
Orvieto

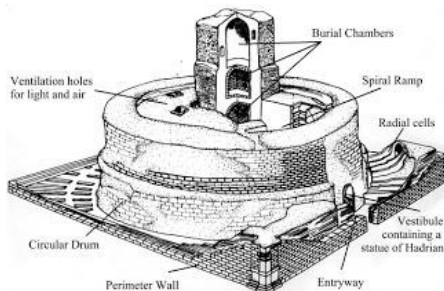
Tumulusi,
Ćerveteri (još i u Perudi i Tarkviniji)

NADGROBNA ARHITEKTURA

RIMLJANI USVAJAJU ETRURSKE I KASNOGRČKE
MODELE SARKOFAGA ZA MANJE GROBNICE, A ZA
VEĆE MODELE TUMULUSA

AVGUSTOVA I HADRIJANOVA GROBNICA

Hadrijanov Mauzolej

Rim

135.